

Публично обсъждане
на проекта на Закон за личната помощ,
поведено на 27.06.2018 г., сряда, 12:00 часа
(Стенографски запис)

Мая Манолова:

Уважаеми дами и господа,

Благодаря за това, че се отзовахте на моята покана да се включите в днешната публична дискусия по проекта на Закон за личната помощ. Колебая се дали да започна с изброяване на присъстващите или да дам възможност на отсъстващите представители на институциите в следващите 15 минути, ако има някои, които са закъснели, да се включат в днешната дискусия. Ще оставя след презентацията да представя участниците. Моля за извинение всички, които са тук, че няма да ги представя предварително. Това е един толеранс към официалните представители на официалните институции да се включат в дискусията, тъй като тяхното отсъствие към момента е крещящо.

Какъв е поводът да свикам днешната публична дискусия?

В понеделник на 25 юни беше внесено официално искане от протестиращите майки и от неправителствени организации към мен да внеса в парламента проекта за Закон за личната помощ. От 3 седмици този проект е в публичното пространство, официално е предоставен на заинтересованите институции, обсъждан е в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания. На сайта на институцията също е от 3 седмици. Това е време, което е достатъчно всички, които имат отношение към темата, да се запознаят с проекта.

До момента, за съжаление, в дебата по този проект за закон се чува предимно емоционални изблици и лични нападки, крясъци, вместо конкретика – мога да ги обобщя така. Но въпреки това сред многото емоции имаше и конкретни предложения, които съвсем добросъвестно са съобразени от моя екип в проекта за закон. Така че текстът, който днес е раздаден на участниците в дискусията е с тези корекции. А от понеделник на сайта на Омбудсмана е качен коригираният вариант с всичко конкретно, което прозвуча по този закон, като критика или предложения. За съжаление, това беше много малко, така че корекциите наистина са незначителни.

Каква е целта на днешната среща?

Моята идея и на моя екип е да съберем около тази маса всички заинтересовани от обсъждането на този законопроект: неправителствени организации, хора с увреждания, протестиращите майки и представители на институциите. До момента от страна на институциите има крещяща липса, крещящо отсъствие. Тук е г-н Минчо Коралски, което ще го подчертая и като представям гостите, който представлява Агенцията на хората с увреждания, който още от вчера заяви своето присъствие и е тук на предна позиция. Аз смятам, че днешната дискуссия е възможна и възлагам огромни очаквания към нея, защото всички, които сме се събрали около тази маса, имаме една обща отправна точка. И тази отправна точка е да решим проблема на протестиращите майки и по-конкретно да се обединим около исканите от тях промени в законодателството, които се отнасят до личната помощ. Всички ние, които сме се събрали около тази маса сме съюзници, сме съмишленици и много се надявам днес в един спокоен, разумен и конструктивен тон да се чуят всички полезни и конкретни предложения, така че проектът, който сме изготвили с моя екип, да бъде максимално подобрен.

Възможни са два подхода за решаването на проблема, който е поставен от протестиращите майки.

Първият подход е услугата „лична помощ“ да бъде регламентирана като част от общата реформа на системата за и на хората с увреждания. Тоест, да бъде разделен предложеният проект на части, които да бъдат включени в други закони.

Кои са недостатъците на този подход?

Първият и основен недостатък е, че това ще отнеме много време. Да, факт е, че се работи по два законопроекта в социалното министерство, но също така е и факт, че членове на Националния съвет съвсем добросъвестно признаха, че работят по тази проблематика от 10-15-20 години. Ясно е, че протестиращите майки не могат да чакат още 10-15-20 години, за да бъдат решени комплексно всички тези проблеми.

Второ, комплексният подход означава огромен финансов ресурс. Ако искаме реформа поне на услугата „лична помощ“ тук и сега по-скоро е възможен вторият подход, при който ние ще вървим стъпка по стъпка. При който ще започнем не просто с искане на повече пари за лична помощ, а с реформа на услугата „лична помощ“. И по този начин ще покажем, че реформата в политиките за хората с увреждания е възможна, че тя не е толкова скъпа, че е необходима воля и отдаденост на каузата тази реформа да се случи в интерес на абсолютно всички хора с увреждания.

Всъщност защо тази тема е важна? Разбира се, тя е важна, защото се поставя от протестиращите майки - изпитвам огромен респект и уважение към тях, към тяхната смелост, но и защото това е проблем, който се отнася за всички хора с увреждания. Всъщност като направихме анализ на

жалбите, които постъпват в институцията, огромен е броят на жалбите, които се отнасят точно по начина, по който в момента се предоставят асистентските услуги – с десетки проблеми, които създава системата такава каквата е тя днес.

Трябва и е честно в самото начало да кажем, че този проект за закон, дай Боже да стане закон, няма да реши всички проблеми на хората с увреждания. Остават открити въпроси. Това са въпроси, свързани с образованието на хората с увреждания, с осигуряването на заетост, с достъпната среда, с помощните средства, с медицинските изделия, с другите социални услуги, които също са изключително важни. Дневните центрове, които с моя екип сме убедени колко са важни те за социализацията и социалната рехабилитация на хората с увреждания, медицинската рехабилитация, добавките за социална интеграция. Знаете, че Правилникът за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания беше отменен в много съществени негови части, буквално преди седмици, окончателно от Върховния административен съд, който каза, че този подход е незаконен – да се дава на всекиму по-малко. На всекиму по равно, но по малко като процент от гарантирания минимален доход. Така че това е един друг проблем, който стои като предизвикателство пред социалното министерство, с който се надявам те незабавно да са се заели, за да не се окаже, че има хора, които не получават и няма да получават никакви интеграционни надбавки, заради отмяната на тези текстове, за продължителен период от време.

Фактът, обаче, че проектът за Закон за личната помощ не обхваща всички проблеми на хората с увреждания не означава, че ние просто не трябва да се занимаваме с него, че трябва да отбелязваме: да, има много проблеми, много са сложни тези проблеми, искат много сериозна реформа, искат много ресурс – да го констатираме, и така както са минали 10-15-20 години да прекараме следващите 10-15-20 години в тухкане по темата колко е трудно да се направи реформата в този сектор и колко пари са нужни. Да, не е лесно. За това предлагаме първата стъпка да я направим заедно – да си подадем ръце, да го направим в интерес на всички хора с увреждания, да го направим по начин, който да им даде надежда, че е възможно системата да се реформира.

От друга страна, тъй като в крайна сметка решението е на политиците, решението е на институциите - решението е, както на социалното министерство, на финансовото министерство, на депутатите в парламента. Искам да кажа, че днешната дискусия в никакъв случай няма да е безсмислена и няма да е напразна. Защото така или иначе дали днес, дали сега, дали в този закон, дали утре, в тази година или в следващата в други закони, но услугата „лична помощ” ще бъде разписана, ще бъде създадена, ще бъде законово регламентирана. Така че всички подобрения,

които днес направим на тези текстове, ще се ползват от хората, които явно ще го направят на практика.

Аз съм подготвила две презентации. Но тъй като познавам по-голямата част от хората, които са тук, презентацията, която разказва какво предлага законът, предлагам да я оставим настрана, тъй като всички сте го чели и всички сте наясно. Предлагам да направя презентацията за проблемните теми в този законопроект така както ги виждаме в нашия екип, които да станат база за днешната дискусия. Всички предложения, които се чуят по тях, да бъдат отразени преди внасянето на проекта в парламента.

Първата тема се отнася до обхвата на този законопроект. Трябва да е ясно кой може да се ползва от личната помощ според разпоредбите на този закон. Нашето предложение е от закона да могат да се ползват всички хора с увреждания. В първоначалния вариант, който бяхме подготвили, възможността беше за хората с увреждания, които имат съответен медицински документ, който да показва тяхната необходимост от чужда помощ. Такива са 77 000 души, които в момента получават надбавка за чужда помощ, която се изплаща заедно с техните пенсии в общия случай. Така че разчетите на този законопроект са направени върху 77 000 души. Но тъй като в процеса на дискусиите до момента се чу, че има и други хора с увреждания, на които е възможно макар да имат нужда от лична помощ да не е призната такава в досегашните медицински документи, даваме възможност за лична помощ да кандидатстват и такива, които формално не разполагат с документ за право на чужда помощ. Комисиите или всъщност органът, който ще извършва конкретната оценка на индивидуалните потребности ще взема и това решение – има ли хора, на които въпреки че в сегашните решения на ТЕЛК не е дадена възможност за чужда помощ, имат нужда от такава и тя може да им бъде предоставена по начин и в обхват, който отговаря на техните потребности.

Всъщност този въпрос е важен и за да обосновем финансовата обосновка – финансовите разчети. Обхватът на законопроекта пряко кореспондира с финансовите разчети. Те са направени върху 77 000 души и това са тези, които разполагат с документ с право на чужда помощ. Но нашето допускане е, че хората, които биха кандидатствали за тази услуга, но нямат признато такава право от органите на ТЕЛК, няма да бъдат толкова много. От друга страна не всички от тези 77 000 души ще поискат да ползват личен асистент. Но, за да е ясно, че добавките от 90 лв. не са и никога не са били застрашени и на никой през ум не му е минало да посяга върху тях, сме го записали изрично и в проекта. И просто моля днес, съвсем приятелски, да се спрем с тези спекулации. Насаждането на страховете в хората не е честно поведение спрямо тях.

Така че човекът с увреждане може да реши иска ли да получава 90 лв. добавка за чужда помощ или иска да кандидатства за получаването на асистентска услуга. Тогава, ако получи по 2 часа на ден, които са 42 часа, това е много повече от тези 90 лв., които в момента получава. Но решението да кандидатства или не е негово.

Всъщност огромният проблем пред финансовите разчети, вие знаете много добре, е липсата на конкретна точна информация за хората с увреждания и за техните потребности. Това беше позицията на социалното министерство, но въпреки това експертите на министерството много отговорно и добросъвестно се включиха в изработването на финансовия разчет и в крайна сметка заедно с нашето участие – на експертите на Омбудсмана, с мое лично участие и на заместник Омбудсмана, в крайна сметка според разчетите на експертите на Министерството на труда и социалната политика, за да получат 77 000 души лична помощ – асистентски услуги, ще бъдат нужни още 105 000 000 лв. В момента се предоставят 169 000 000 лв., от които една част отива за тези добавки от 90 лв. С другите пари, които са по програми и проекти за хора с увреждания 11 158 човека. Числото е точно и е предоставено от Министерството на труда и социалната политика. Толкова хора получават услугата „личен асистент“, като в цели общини, като например община Бургас, те я получават по 2 часа дневно, независимо какви са техните реални потребности, защото просто такъв е бюджетът на тази програма и с цел да бъдат включени максимален брой. И въпреки това, естествено и нормално е да има листи на чакащи, тъй като интересът – потребността от тази услуга, е много по-голям от това, което в момента се предоставя.

Така че експертите на социалното министерство сметнаха, че ако разчетем до 14 000 души, т.е. с 3 000 повече, ще бъдат предоставени средно по 8 часа, за 18 000 ще бъдат предоставени средно по 4 часа, за всички останали 45 000 по 2 часа, ще са необходими още 105 000 000 лв. Тоест, така вместо на 11 000 по 2 часа, предлагаме на 77 000 толкова, колкото са им необходими в резултат на лична оценка.

И вече маркирам останалите теми, тъй като това като чели беше най-важната тема - да се изясни и изчисти всичко по отношение на това кой може да се ползва от личната помощ. Другите теми са свързани с органа, който ще управлява услугата „лична помощ“ и тук си признавам, че имаме спор с протестиращите майки, които участваха активно в изработването на този законопроект. Защото, според мен, по-добрият вариант би бил органът, който ще управлява тази услуга, да бъде Агенцията за социално подпомагане (АСП), защото такава е законодателното решение в момента и е много по-лесно чисто правно технически да се възложат допълнителни функции на органа, който в момента извършва социалната оценка на едно лице, отколкото да се прави нова администрация. Защото това ще струва

повече, ще изисква повече и финансов, и административен ресурс, и ще забави процеса на тръгване на тази услуга. Но в крайна сметка за това е днешната дискусия. Аз предполагам, че те ще се включат, за да кажат техните аргументи. Тяхното настояване е за нова агенция, която да работи конкретно по проблемите на хората с увреждания.

Възможни са и двата подхода. В проекта на закон, включително и този който е пред вас, те са дадени в три варианта: Агенцията за социално подпомагане, Агенция за хора с увреждания или нов орган.

Третата проблемна тема е свързана с индивидуалната оценка на потребностите от лична помощ. Всъщност това е сърцевината на проекта. Това е сърцевината на реформата. Това е сърцевината на промяната, която се иска от хората с увреждания, от майките на деца с увреждания - преценката кой каква нужда има да се прави лично на база индивидуалните потребности. И всъщност това е в пълно съответствие с Конвенцията за правата на хората с увреждания и това е едно от основанията, освен Конвенцията и ООН да кажат това е честният подход, и българският съд да каже, че това е законният подход. Не на всеки му на калпак по малко, но по равно, а според конкретните потребности на всяко лице. Ние предлагаме, това е поредният вариант, тъй като очакванията и на майките с деца с увреждания и на протестиращите майки е тази промяна да стане бързо. Ако искаме да стане бързо и да бъде приет бързо този закон, е нормално да възложим част от функциите, за да се реализира законът на сега съществуващите органи. Така че нашето предложение – предложението в закона, е тази оценка да се извършва от органа по чл. 12 от Закона за хората с увреждания да прави социалната оценка на конкретните потребности на хората с увреждания.

Много важен е и въпросът за методиката, по която ще се извършва тази оценка. Това е другото искане на протестиращите майки – да има всеобхватна, конкретна и честна методика за оценка на индивидуалните потребности на всяко дете, на всяко лице, на всеки човек, която да бъде конкретно разписана, като тук опитът на някои държави, които са по-напред в предоставянето на тази услуга, включително и една методика, използвана в Холандия, която е от 64 страници. Много подробна методика, по която да се направи преценка на потребностите на всяко лице. Тъй като в момента ние не сме изготвили такава методика, но това не е невъзможно, има основа, и в момента се работи по методики, предложението ни е изискването да бъде изработена такава методика, да се включи в закона и да се възложи като ангажимент на социалния министър, като му се даде срок – двуседмичен след влизането на закона в сила, т.е. от неговото приемане - едномесечен, (което ще се прецени) тази методика да бъде готова и тя да бъде обсъдена естествено с всички хора с увреждания.

Проблемът за доставчиците също е важен. Дали сме три варианта, като естествено най-добрият вариант е с това да се заемат общините, тъй като се търси и децентрализация на услугите изобщо на подкрепата за хора с увреждания. Даваме възможност това да са и неправителствени организации там, където общините преценят, че това е по-добрият подход, но правим изрична уговорка, че финансирането на неправителствени организации не може да става със средства, предназначени за лично помощ. Ако общините искат да си намерят някакви техни механизми и не искат те да се занимават с организацията, това е тяхно решение. Но ангажиментът на територията на всяка българска община да се предоставя тази услуга „лична помощ” е на общините.

И последната тема, която предлагам днес да бъде обсъдена, е за личните асистенти – за хората, които реално ще реализират тази услуга. Предлагаме да имат възможност близки на лицето с увреждания да бъдат лични асистенти. В момента тези близки, в случая майките, са реално извън системата, защото те са приели трудния избор сами да се грижат за техните деца с увреждания, като естествено в случаите, в които има нужда от 24 часова непрекъсната помощ, те не могат да работят. Срещу това, че полагат 24 часови грижи нямат адекватни осигуровки, нямат здравни осигуровки и на практика в един момент се оказват извън системата. Това ще регламентира и техният статут, но също така и статута на всички, които упражняват тази функция „асистентска услуга”.

Имаше забележки основно от страна на синдиката „Подкрепа” за възможността, която сме дали за избор между това какъв да бъде договорът на асистента, който изпълнява – реализира услугата. Аз съм склонна да се съобразя с аргументите на „Подкрепа”. Прави са те, че асистентът трябва да бъде максимално защитен, да бъдат гарантирани неговите трудови права. Така че корекциите, които предлагам да бъдат направени в проекта са, че граждански договор може да бъде ползван само в случаите, в които асистентът има трудов договор и по желание на самия асистент да допълва часове или с втори трудов договор, или в условията на граждански договор така че максимално да бъдат защитени неговите права.

Всъщност това са темите. Моето намерение, което е коментирано с неправителствените организации и протестиращите майки за внасяне на този проект на закон е в петък, в 12:00 часа, тъй като предполагам, че окончателната работа по проекта ще продължи и в петък сутринта за отразяване на всички корекции, но в петък в 12:00 часа да внесем този проект в Народното събрание.

Чуха се много гласове на депутати от различни групи, че те стоят до майките, стоят зад майките, че могат да внесат този законопроект. Мисля, че е честно, че е коректно той да им бъде предоставен на личните e-mail и в

Деловодството на Народното събрание, надлежно оформен, коригиран така че да е абсолютно готов за внасяне – да се сложи един подпис и да се внесе в Деловодството. Давам си сметка, че депутатите имат и други ангажименти, които също не са маловажни, но предлагам максимално да ги улесним и да им представим един проект, който наистина да е годен за внасяне и директно обсъждане.

Това е, с което се ангажирам аз и моят екип – от днес до 11:00 часа в петък да положим всички усилия, така че проектът да бъде максимално подобрен, да чуем всички ваши предложения. Можете да ги предоставите и в писмена форма след днешната дискусия, може до тази вечер, утре и до петък сутринта, така че да стигнем до най-добрите текстове, които да улеснят депутатите, ако имат добра воля, да пристъпят към разглеждане на този проект.

За огромно съжаление и сега ще пристъпя, тъй като мисля, че вече направихме толеранс от половин час, ще представя присъстващите и отсъстващите. Отправила съм покани, освен публично във всички български медии до заинтересованите страни и конкретни институции, но и лични покани по e-mail, а също и с личен мой разговор до министъра на труда и социалната политика – г-н Бисер Петков, поканен е с e-mail финансовият министър – г-н Владислав Горанов, лично съм поканила синдикалните лидери Пламен Димитров и Димитър Манолов. Поканени са председателите на три парламентарни комисии и членовете на тези парламентарни комисии. Това са: Комисията по труда, социалната и демографската политика с председател г-н Хасан Адемов, Комисията за взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите с председател г-н Антон Кутев и Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта с председател г-н Славчо Атанасов. От всички тези народни представители близо 70-80 на брой, които са членове на тези комисии, се е отзовал един единствен депутат – г-н Хайри Садъков, който е член на Комисията за взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите. Тук е и г-жа Елеонора Петрова, експерт в Комисията за взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите. Г-н Садъков е депутат от парламентарната група на ДПС.

Освен това са поканени членовете на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания. Държа да отбележа, че членове на този съвет са 15 заместник-министри. Това са заместник-министрите на всички министерства, които имат пряко или косвено отношение към проблемите на хората с увреждания. Поканила съм и представители на национално представените организации на хората с увреждания. Там са и представители на синдикатите и представители на работодателските организации и представителите на други неправителствени организации.

Всъщност с членовете на Националния съвет за хора с увреждания всеки може да се запознае. Списъкът е публикуван на сайта и всички тези хора са поканени. Сред присъстващите тук има няколко представители, само няколко. Представителката на БАЛИЗ (Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения) – г-жа Илиана Малинова.

От институциите тук е г-н Минчо Коралски, председател на Агенцията за хора с увреждания. Има представител и на Министерството на труда и социалната политика – г-н Марин Байчев, държавен експерт в дирекция „Политики за хора с увреждания” в отдела, който отговаря за тях.

Има ли друг представител на институцията, за да не пропуснем някой? Няма.

И за да обобщя на обсъждането на проекта на Закон за личната помощ присъстват г-н Минчо Коралски, г-н Марин Байчев, държавен експерт, един депутат – г-н Садъков, един експерт от парламента и един представител от Националния съвет на хората с увреждания – представител на организацията БАЛИЗ.

Благодаря на неправителствените организации, които са тук. Благодаря на г-н Георги Богданов, председател на Националната мрежа за децата. Там членуват 149 организации. Много му благодаря за подкрепата и за това, че днес е тук. Присъстват и много представители на неправителствени организации от столицата и от страната. Ще ги представя според списъка на присъстващите, за да не пропусна някого.

Тук са: г-н Спас Керкenezов, г-жа Василка Коджабашева, родител; г-жа Петя Георгиева, родител, Весела Георгиева, дете, г-жа Мариета Димитров, юрист в БЦНП (Български център за нестопанско право); г-жа Боряна Драганова, родител; г-жа Кристина Николова, от НПО - Защита правата на хората с аутизъм в България; г-жа Росица Букова от Фондация „Движение на българските майки”; г-жа Пенка Ангелова Нейкова, г-жа Диана Георгиева Минчева, г-жа Милена Стойчева Костадинова, г-н Цветан Петров Голев, г-жа Елена Бейкова, Дарик; Хари Хараламбов, Никола Бакалов, Митко Николов Цветков, Емил Николов Манов, Илиана Малинова, БАЛИЗ и г-жа Ваня Пандиева.

Всички останали, които са тук и не са споменати, също могат да се включат в дискусиата. Тук е Еми. Това е моят посланик за Перник за правата на децата. Тя е в друго качество – помага ми да популяризирам правата на децата. Прави го от сърце и много професионално, но днес предполагам, че ще се включи по една друга тема – по темата за децата с увреждания. Тя е едно смело дете, което върши много благородни каузи и което много помага на институцията на Омбудсмана.

Тук са и протестиращите майки. Неги представих. Виждате ги. До мен е г-жа Вера Иванова, един от говорителите на протеста. От другата

страна до мен са г-н Хюсеин Исмаил, който е ръководител на работната група в институцията на Омбудсмана, която работи по изготвянето на проекта. Всъщност работната група се състои от протестиращите майки и още двама души от институцията. В процеса на работата бяха канени и се включваха и много представители на други неправителствени организации и институции.

До мен е г-жа Диана Ковачева, на която смятам да поверя отговорната работа да бъде модератор на днешната дискусия. Тя е заместник Омбудсман и един от хората, които се включиха с експертиза и най-вече с душа и сърце в работата по този проект и решаването на този проблем.

Диана Ковачева:

Благодаря, г-жо Манолова. Добър ден.

Аз предлагам преди да започнем дискусията, да дадем думата на г-жа Вера Иванова, която да каже няколко думи от името на протестиращите майки във връзка със закона, който обсъждаме днес и след това ще пристъпим към конкретното обсъждане по темите, които г-жа Манолова определи.

Вера Иванова:

Благодаря. Добър ден на всички.

Искам да кажа, че този закон е една малка част от огромната реформа, за която ние се борим и сме по улиците от толкова години насам. Но то е най-важното нещо, което гарантира живота на децата ни и на хората с увреждания. Без асистент децата ни и хората са обречени. Знаете през зимата колко семейства загинаха, като майката почине и умира от глад и студ дете до нея. Това е начинът ни за спешно приемане на този закон - закон за един вид оцеляване.

За цялостната реформа, за която се борим, най-накрая започва да се чува от министерството, но и там нещата нито с концепцията за социалните услуги, нито със закона за лицата с увреждания вървят към приключване. Така че ние там ще продължим с работните групи.

Законът за личната помощ ще го отстояваме докрай и няма да се приберем от улиците и ще се борим за него, защото това е животът на децата ни.

Благодаря на г-жа Мая Манолова, като единствената институция Омбудсман, която пое инициативата и ни помогна ние да живеем. Много Ви благодаря!

Диана Ковачева:

Благодаря Ви, г-жо Иванова. Откривам дискусията. Идеята е всеки от вас, който има желание да вземе думата и да каже своята позиция в очертаните от г-жа Манолова проблемни области. Разбира се, може да се коментира и самият закон в части, които не са били споменати тук, но

будят притеснение или пък подкрепа от ваша страна. Идеята на днешното обсъждане е тези конструктивни предложения, които излязат от страна на участващите в дискусиата, да бъдат обобщени и инкорпорирани в закона доколкото това може да се случи преди петък, когато той ще бъде внесен в парламента. Ако нямате готовност в момента да коментирате, бихте могли в рамките на деня и утре да изпратите вашите предложения писмено. Те също ще бъдат разгледани и ще бъдат включени в пакета и внесени.

Заповядай. Тъй като се прави запис и се води протокол, ще ви помоля да се представяте и се надявам, че ще можем да проведем една конструктивна и смислена дискусия по един наистина важен закон. Заповядайте за изказвания.

Калина Бакалова: От подкрепа на майките

Аз съм роднина на човек с психическо затруднение, чиито родители са починали – Петя Бакалова от Кърджали, за която вашият екип изпрати няколко препоръки до общината.

Моето абсолютно конкретно предложение е в чл. 15, ал. 1 под ползватели в момента се изброяват следните категории: „лица с физически, умствени, интелектуални или сензорни увреждания”. Абсолютно необходимо е да се добавят „психически”.

Предполагам, че това е леко недоглеждане, тъй като в чл. 9, т. 2 съществува термина „психични болести”, но нека да бъде уточнено, тъй като това е една основна категория за хора с увреждания, които имат спешна нужда от асистенти. Благодаря ви.

Диана Ковачева:

В чл. 15, ал. 1 записахме добавката. Благодаря Ви, г-жо Бакалова. Други изказвания? Заповядайте.

Емил Николов Манов:

Г-жа Манолова 2016 г. изпрати до мен едно писмо за решаване на моя проблем, който касаеше взаимоотношения с една институция, която в момента е доста известна. Това е Топлофикация – София.

Диана Ковачева:

Аз се извинявам, но темата е друга днес.

Емил Николов Манов:

Знам. Много сполучливо преждеговорящата засегна допълнение, което засяга точно проблема на моята дъщеря, на която бях поел вече грижите и вече близо 17 години след смъртта на съпругата ми се грижа. Стана така, че я освидетелстваха, естествено по мое настояване, с доста голямо закъснение първа група. И след като ми беше предоставена по програма „Независим живот” асистентска дейност и договор с г-жа Фандъкова ми отнеха правото, като умишлено промениха групата на дъщеря ми.

И моето настояване е да се допълни да отпадне този ТЕЛК. Защото е смешно на комисии, пред които се явяваме аз и дъщеря ми, да има само по едно лице от комисията. Комисиите до такава степен са си занемарили дейността, като нямам намерение да се впускам в подробности, въпреки че имам доста голям опит житейски и имам представа как трябва да се произнесе комисията, а не само едно голословно подписване на решението на ТЕЛК.

И една съществена подробност да ви кажа, която не е маловажна. След второто освидетелстване аз внесох веднага в НЕЛК в рамките на необходимия срок – 14-дневен, отказ от този ТЕЛК, НЕЛК веднага ми казаха, че веднага ще спрат абсолютно всички мои дейности, които съм извършил, естествено финансови, което ме възмути и бях принуден при това положение, тъй като основно финансирането се поема от родителя, защото засега съм за жалост на службите жив. Наложих се да имам контакт с абсолютно всички институции, включително и с Президентството по времето на президента Георги Първанов. За жалост, една подигравка се направи на мен след като аз извървах целия път от община, говоря районна, през Столична община и всички необходими документи. След като излезе решение на г-жа Фандъкова и внесено в Президентството ми се върна обратно при г-н Симеон Дянков. Може ли да си представите каква смехория. И след това с териториалната данъчна агенция съм се занимавал да докарвам в дома си данъчен инспектор, за да види при какви условия съм аз и дали съществувам и най-интересното на адреса, който съм си дал. Това беше най-смехотворната работа и което възмути естествено живущите, тъй като съм на етажна собственост, да доказвам, че аз живея на този адрес. Никога не съм очаквал такова положение.

Подкрепям преждеговорящата да се допълни текстът с направеното предложение, тъй като имам представа и ви цитирам линията, която е ръководена от Вихра Владова и съм изминал всичките въртележки, като включително ми се наложи преди две години да ми правят операция и аз се чудех къде да дам дъщеря си, за да се грижи някой за нея. Представяте ли си, нямаше кой да се грижи за нея. Защото другата ми дъщеря е в чужбина и намериха начин, когато дадох необходимото, за да може моята дъщеря, която живее в Германия да помогне на сестра си и получих от референта на Министерството на външните работи на Германия един смехотворен отговор. И другата ми дъщеря беше в невъзможност да направи нещо.

Диана Ковачева:

Благодаря Ви, г-н Манов. Един бърз коментар от г-жа Манолова и след това от г-н Хюсеин Исмаил.

Емил Манов:

Извинявайте, че ви занимавам с всички тези проблеми, но това е възмутително. Безкрайно ме огорчават всички тези работи.

Мая Манолова:

Много ви моля, след дискусиата, ако искате отново да погледнем дали бихме могли да бъдем полезни по Вашия въпрос конкретно.

Хюсеин Исмаил:

Здравейте и от мен. Съвсем набързо да коментирам това, което Господинът предложи.

Ние в законопроекта сме записали, че е необходимо ползвателят - кандидатът да ползва услугите, да представи медицински документ. Не сме уточнявали, че това трябва да е експертно решение на ТЕЛК. Но така или иначе трябва да има документ, който удостоверява, че лицето е с трайно увреждане. Този момент не може да го няма като изискване, тъй като трябва отнякъде да тръгне комисията, която извършва индивидуалната оценка. Така че не сме уточнили „експертно решение от ТЕЛК”, но медицински документ е необходим като абсолютно условие, за да се започне въобще процедурата за индивидуалната оценка и съответно след това и за ползване на услугата. Това исках да коментирам за сега. Умишлено дори не сме записали, че е експертно решение, тъй като в момента текат други реформи, свързани с медицинската експертиза и не се знае точно по какъв начин ще се развие тази реформа и затова сме оставили по-обща формулировка в текстовете на закона.

Диана Ковачева:

Благодаря. Г-н Богданов поиска думата. Заповядайте.

Георги Богданов:

Благодаря за дадената ми възможност.

Първо, бих искал да изкажа мнението на Национална мрежа за децата, които изцяло застават на страната на майките и на тези, които протестират. Самите ние в нашите организации имаме майки, които са на улицата и които в момента стоят пред различните общини и в това метеорологично време и през нощите. Напълно заставаме зад исканията, които те имат. Това е едно.

Второ, абсолютно подкрепяме инициативата на г-жа Мая Манолова, която много ясно и категорично от самото начало е поела ангажименти и прави, за да разработи този закон с всички детайли, които са много важни, за да може наистина да се придвижи напред всичко това и да стигне в парламента в края на тази седмица.

Имаме само една бележка по отношение на детайлите. Разбира се, ние също работим по законопроекта. В Глава шеста, Асистенти, в чл. 43 е необходимо да се прецизира още малко по отношение на това кой е възложителят, който е работодателят на асистентите, още повече, когато се има предвид, че когато работодател от една страна е може би доставчикът на услуга община, неправителствена организация, от друга страна е възложителят, то човекът с увреждания или човекът, който помага на

детето или на самия човек с увреждане. В този смисъл, когато човекът, който получава финансиране или заплата и е в същото време е и възложител и доставчик. Тоест, необходимо е наистина да има едно много по-ясно разграничение в тези роли, за да е ясно при изпълнението на самия закон. Това е засега като отделна бележка.

Благодаря много и поздравления за всички, които сте работили по това, което е изключително важно.

Мая Манолова:

Имаме амбицията до петък да го подобрим значително. Така че, ако видите още нещо, което не е точно, не е коректно и имате предложение, ние сме готови до четвъртък вечерта да отразяваме предложения за корекции.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте за други коментари.

Митко Николов:

Здравейте на всички. Казвам се Митко Николов, Център за независим живот.

Много неща се изказаха в последно време по закона и въобще по темата увреждания. Явно в България вторият национален спор е темата увреждания след футбола – всички разбираме от футбол, и всички разбираме от политика, и всички разбираме от увреждания.

Едно единствено нещо ясно има в тази система и това е, че Конвенцията на ООН трябва да бъде спазена, което означава, че правата на хората с увреждания трябва да бъдат гарантирани. Всичко друго е плод на много интереси, които се впитат в тази система, за съжаление.

И това, което искам да кажа и го казах и на други места, е, че всяко число, което чуete за това колко ще струва Законът за лична помощ е невярно по простата причина, че то ще бъде прогнозно и ще се базира на определени прогнозни разчети на институцията, която предлага закона. Дали ще е Омбудсманът, дали ще са неправителствени организации, дали ще е друга институция няма никакво значение.

Единственият точен и ясен критерий за това колко ще струва личната помощ може да бъде направен след една година използване (прилагане) на закона. Законът, искам да поправя, г-жо Манолова, не е за никой друг, освен за човека с увреждане, независимо от това дали е дете, лице, възрастен, мъж, жена – каквото и да е. Фокусът на закона, фокусът на механизма „лична помощ” е човекът с увреждане и никой друг. Всички други са косвени ползватели на закона. Това са родители, семейство, институции, доставчици (ако мога да ги нарека доставчици), защото доставчикът на личната помощ, е просто администратор, който един вид се грижи за счетоводството и за управлението на личната помощ, а човекът с увреждания си определя сам с кой ще работи, кой ще обучава, с кой ще

склучва договор, един или двама асистенти ще има, пет или десет, там няма никакво значение.

Доставчикът на лична помощ не може и не би трябвало да бъде Агенцията за хора с увреждания. Това е държавният орган, който се занимава с управлението на политиките за хора с увреждания. Доставчици или администратори на лична помощ трябва да бъдат неправителствени организации или всяко едно юридическо лице по смисъла на Закона за юридическите лица. Защо трябва да слагаме ограничение това да бъде предоставено от общините. Аз може да не харесвам моята община. Тя може да не предоставя условията, които аз искам. Аз мога да склуча договор с община София или с неправителствена организация в София. Защо трябва да бъда одобряван и моята индивидуална оценка да се прави от общината. Не може такова нещо! Не би трябвало да бъде така.

Имам конкретни предложения по закона и мога да ви ги кажа с три изречения:

Ставката е малка. Човек с увреждане няма да си намери асистент, разберете го. Външен от семейството няма да намери. Правите поредната услуга, която ще бъде за намаляване на безработицата по отношение на семейството. Моята майка е също като тези майки и ние хиляди пъти сме си говорили с майките, които протестират. Не трябва да се полага основата на семейната зависимост в България за хората с увреждания. Има хиляди хора с увреждания, които са жестоко забити в семейството и нямат възможност да излязат от там. Има родители, не казвам че всички са такива, които се възползват от децата си. Дайте да си кажем всичко както е.

Следващо нещо. Не можеш да сложиш ограничение от 220 часа. Аз имам нужда от 20 часа на ден. Има хиляди такива хора. Какво ще направят тези хора с 220 часа при 20 часа на ден. В Комитета по управление на Конвенцията ще чекнем, че просто сме направили Закон за личната помощ, а дали той ще бъде подходящ за хората с увреждания, няма никакво значение. Така ли ще направим? Не трябва да има ограничение за часове. Не трябва да има ограничение за хора с увреждания. Не трябва да има ограничение за това дали е с ТЕЛК или не. Системата в България в момента с ТЕЛК на мен хич не ми харесва. Но трябва да има документ, върху който да се стъпи, за да се ползва услугата. Не може асистент да не може да бъде човек с увреждане. Има хора с леки увреждания, които могат да бъдат асистенти и не един и два случая има такива в страната. Асистент не може да бъде човек, който е със съдебно минало. Защо? Аз ако си избирам такъв човек, който ми е подходящ за асистент, вие ме ограничавате по този начин. А той ми е перфектният асистент.

Диана Ковачева:

Благодаря, г-н Николов. Г-жа Манолова.

Мая Манолова:

Аз и г-жа Вера Иванова искаме да коментираме.

Аз съм готова да се съобrazia с аргументите, които се изказаха, защото смятам, че са разумни. Фактът, че в първоначалния вариант бяхме предвидили 330 часа като таван. Нали така Хюсеин? (Да.) Но тъй като имаше възражения от страна на социалното министерство, сложихме този таван от 220 часа. Но съм абсолютно съгласна, че може да има случаи, в които тези 220 часа да са недостатъчни. И наистина не е разумно точно Законът за личната помощ да поставя такива ограничения, така че във варианта, който ще внесем в парламента, този таван ще бъде премахнат.

Да, съгласна съм, че асистент може да бъде човек с увреждане, а защо не и такъв, който е бил осъждан, но е изтърпял своето наказание. В крайна сметка тук идеята е наистина да се избере подходящият човек, който да бъде точният човек за човека с увреждане в конкретния случай.

Така че всякакви ограничения ще ги махнем.

А що се отнася до ставката, факт е, че в момента часовата ставка, по която ще работят личните асистенти, е заложена на 1.1 от минималната работна заплата. Но сме предвидили след като стане ясно, а ние сме абсолютно убедени, че първата година ще стане ясно, че и тези 105 000 000 лв., които предвиждаме, че няма да се похарчат и става дума за много по-малко пари. Следващата година да може да се говори за ставка от 1.3, а вече по-нататък и 1.5, за да расте евентуално възнаграждението хора, които професионално ще се заемат с тази работа. Да, би било чудесно, ако това са и хора извън семейния кръг. Всъщност това би било най-доброто. А още по-добре би било, ако има достатъчно средства и за останалите услуги: дневни центрове, рехабилитационни центрове, възможности за обучение, за училище, т.е. ако мрежата се допълни и с други услуги. Ние ще участваме в този процес.

Така че аз приемам забележките, които бяха направени.

Да, това не е наша цел – да отметнем, че е направен такъв закон и че има такава услуга. Нашата цел е на 100% да сме полезни на хората с увреждания, за да могат да водят независим живот и да се реализират техните права.

Благодаря за предложенията. Ще ги отразим всичките.

Вера Иванова:

Искам да допълня към Митко конкретно, че не трябва да се допускат при хората с ментални проблеми асистенти, които са с криминално минало. Един асистент с криминално минало може да направи с тях каквото си поиска. Тези хора са напълно беззащитни. Дори не могат да позвънят и на 112. Тези хора са много голяма бройка и в много тежко положение и асистентът трябва поне отчасти по някакъв начин гарантиран, че няма да направи каквото си пожелае с тях.

Митко Николов:

Само една реплика. В целия нормален свят хората, които ползват механизма „лична помощ” и са с ментални увреждания никога и по никакъв начин те сами не могат да вземат това решение. Тук се използва механизмът „подкрепено вземане на решение”, където винаги има човек, който може и избира асистента.

Вера Иванова:

В България, в българската действителност няма такова нещо, така че законопроектът трябва да е съобразен с това.

Митко Николов:

Не, отдавна се работи по това нещо.

Вера Иванова:

То се работи – работи се по социалните услуги, работи се по Закона за интеграция на хората с увреждания, но ефектът е „системата ни убива”.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте.

Ивайло Симитчийски:

Аз за първи път идвам тук при Мая Манолова. Казвам се Ивайло Симитчийски. Нашето Министерство по здравеопазване не ме допускаха да ходя в Турция да си направя основно изследване, защото имам увреждане на очите, в главния мозък и не мога да преодолеея това и да завърша нормално училище, за да мога да си стъпя на краката. Защото аз съм без родители, без майка, израснал съм в детски домове и по сиропиталища и до ден днешен се мъча да стигна до там, за да ме видят, да ми направят хубаво изследване и дали мога да се излекувам или не мога. Аз съм писал много пъти до Министерството на здравеопазването „Лечение в чужбина”, но те не ме допускаха. Аз редовно контактувам с турски доктори и с най-различни болници. Те ме поканват, а аз не мога да отида.

Диана Ковачева:

Извинете, че ви прекъсвам. Имате ли конкретно предложение по закона. Ако нямате, да отидете направо в приемната, да ви консултират, за да може конкретно по вашия случай да се работи.

Мая Манолова:

Като свърши дискусиата, г-н Хюсеин Исмаил ще ви консултира.

Ивайло Симитчийски:

Нямам. За това дойдох и съм много благодарен за това, че ще мога да говоря с него, за да имам финансови възможности да стигна до там, ако могат да се оправят нещата.

Диана Ковачева:

Изчакайте да приключи дискусиата и колегите ще ви консултират в приемната с вашия случай. Заповядайте.

Мариета Димитрова: Български център за нестопанско право

Аз ще направя само няколко коментара, които са свързани с проекта.

Първо, по отношение на обхвата на законопроекта и изобщо по начина, по който считаме, че би следвало да бъдат регламентирани тези обществени отношения. Считам, че е по-подходящо и тази проблематика не може да бъде отделена от общата правна рамка, която касае социалните услуги и мястото ѝ не би могло да бъде в един отделен законопроект, който създава цяла една паралелна система. Тъй като в законопроекта се говори за социалната услуга „лична помощ” в крайна сметка би следвало разпоредби да се включат в съществуващото законодателство. Това е Законът за социално подпомагане и Правилника за прилагане на закона към момента. Ако в бъдеще се работи един нов закон за услугите, безспорно там е мястото.

Няма спор, че държавата е в дълг по отношение на хората с увреждания и че във връзка и с Конвенцията за правата на хората с увреждания България има да прави една изключително сериозна реформа, както по отношение на социалните услуги, така и на правния статус и да развие подкрепеното вземане на решение.

Въпросът, обаче, е, че гледайки законопроекта, това което нас ни притеснява е, че вместо да се облекчи бюрокрацията и централизацията на практика е налице една централизация, която е в противоречие с тенденциите през последните години. Този доставчик на социалната услуга „лична помощ” той обединява няколко функции - един субект, който обединява функциите по финансиране, по оценка, и по контрол. На практика това създава една предпоставка за наличие на конфликт на интереси. И към момента с неясното разпределяне на ролите на отделните субекти в социалната сфера и системата на социални услуги това е една от основната проблематика, че всеки субект трябва ясно да има своите роли и да се скъса връзката между финансиране, оценка и контрол.

А по отношение на тази холандска методология за оценка, за която говорихте, аз я познавам. Тя е великолепна, но тя се основава на ISR стандартите. Тоест, идеята е, ако ще се работи за реформа, тя не е схоластична и в крайна сметка да се въведат и стандартите ISR за оценка на функционирането на хората с увреждане, щото да бъде намерена най-адекватната форма на подкрепа, която да отговаря на техните потребности.

Едно друго опасение по повод на законопроекта е слабият контрол. На практика контролът е оставен на потребителя. А както вече спомена колегата, който говори преди мен, хората с увреждания имат една огромна зависимост от грижа. И въпросът е, че този контрол не можем да очакваме да бъде ефективен и адекватен. А при положение, че е включен публичен ресурс, трябва да има гаранции, че тази услуга ще бъде ефективна и ще постигне своите цели.

И тук стигам до последния коментар, който, обаче, считам за най-важен, че така както са регламентирани разпоредбите те не гарантират достъпа до права. Действително за този закон най-важни са хората с увреждания. Не родителите, не членовете на семейството. И в крайна сметка трябва да се гарантира правото чрез тази услуга именно за хората с увреждания и тук е много специфично по отношение на хората с интелектуални затруднения и психосоциални проблеми, които имат конюнктивен дефицит, да могат не само да получат помощ за своето ежедневие, но да могат да ходят на училище, да могат да получат адекватна медицинска помощ. Изобщо тази услуга да гарантира техния достъп до права. Това е изискването и на Конвенцията за правата на хората с увреждания. Тоест, една социална услуга - тя не може да бъде самоцел. Тя трябва в крайна сметка да увеличи достъпа на хората до права.

Просто законът категорично трябва да направи ясно дали става въпрос за една финансова помощ, която обаче ще бъде за сметка на ползване на услуги. Защото, ако това се получи, хората с увреждания са зависими много от хората, които полагат грижа за тях. И първо те трябва да могат да избират своя асистент, а тук означава, че трябва да имаме една комплексна услуга за подкрепа при вземане на решение на хора с интелектуални затруднения и конюнктивен дефицит да могат да го правят, тъй като в противен случай ще стигнем до една по-голяма зависимост. Защото, пак казвам, във фокуса на законопроекта не би следвало да са роднините и родителите на хората с увреждания, а по-скоро да съдейства и да създаде автономна среда на хората с увреждания. Защото този пример, за който казва госпожата – майката починала и човекът с увреждане е останал абсолютно безпомощен. Ако майката е социален асистент и този неин син живее свършено изолирано в семейството и е на 100% зависим от тази асистентска подкрепа, без да е създадена автономна среда, която да го подпомага, ефектът ще бъде същият.

Диана Ковачева:

Благодаря Ви, г-жо Димитрова. Г-н Садъков поиска думата, народен представител, заповядайте.

Хайри Садъков:

Уважаема г-жо Манолова, уважаеми присъстващи,

Тук съм днес, за да чуя от първо лице всички мнения, становища и това, което имат предвид тези хора с увреждания и да си вземем необходимите бележки, когато започнем да гледаме законодателството – специално този закон и по принцип, да имаме известна яснота. За съжаление, преди вашата покана, имам ангажимент и времето ми позволява до 13:00 часа да бъде тук. Времето ми изтече и за това взимам думата и се надявам да получим всички бележки от дискусиата по закона, който ни се предлага и се надявам, че законодателството, което ще бъде

предмет на нашата работа наистина ще обърне внимание специално на хората с увреждания, на самите хора с увреждания. Да се надяваме, че ще получим резултат и ще имаме успех в работата.

Благодаря ви и ползотворна работа.

Диана Ковачева:

Г-н Садъков, много Ви благодаря за това, че взехте отношение.

Искам да ви уверя, че освен самия законопроект и целия пакет документи, вие ще получите и стенограмата от днешното заседание, така че ще можете да се запознаете, както Вие, така и всички народни представители с всички предложения, които днес бъдат направени.

Други коментари, изказвания? Заповядайте.

Петя Георгиева:

Здравейте. Петя Георгиева, майка на дете с диуретичен проблем.

В Глава четвърта, чл. 34. „Ползвателят на лична помощ може да ползва повече от един асистент.”

Моето предложение е да бъде допълнено „не повече от”. Тоест, да не се окаже, че едно цяло село е личен асистент на един човек, който е с увреждания. Защото няма ограничение на броя на личните асистенти, които може да ползва.

И да не се окаже и другият момент – един личен асистент на колко лица с увреждания може да бъде асистент. Да бъде конкретизирано.

Благодаря за вниманието.

Диана Ковачева:

Благодаря, г-жо Георгиева. Други? Заповядайте.

Никола Бакалов:

Аз искам да се намеся. Казвам се Никола Бакалов и съм докторант в сферата на заетостта за хората с увреждания.

Има известен проблем на това да има ограничения на броя асистенти и той се поражда от факта, че различни асистенти могат да подкрепят лицата с увреждания в различни дейности. Например, един асистент може да го подкрепя в домашна среда, друг асистент може да му дава специализирана подкрепа в университета, когато ходи в библиотека, трети асистент може да го подкрепя на работното място. И ограничавайки броя на асистентите ние всъщност лимитираме броя умения, с които може да се помогне на едно лице. Това е съществен проблем, ако има такъв лимит.

Благодаря.

Диана Ковачева:

Благодаря, г-н Бакалов. Хюсеин, искаш да кажеш нещо? (Да.) Заповядай.

Хюсеин Исмаил:

Аз много се радвам, че чувам Никола Бакалов. Той участва в работната група, която от година и половина работи и в рамките на

няколко заседания експертите, които участваха, бяха запознати с опита и практиките, които има във Великобритания чрез Никола Бакалов и от друг участник - Милица Костова, която представи опита на Норвегия. Така че работната група, която известно време работи и по Закона за личната помощ се е ползвала от опита и практиката на други, работещи в тази сфера държави.

Искам да благодаря на Никола, че е тук и че може в случай на нужда да сподели опита, който той познава в Великобритания.

Диана Ковачева:

Благодаря. Г-жа Пандиева иска думата. Заповядайте.

Ваня Пандиева:

Здравейте на всички. Не знам дали се чува, тъй като съм малко далече от микрофона. (Чува се.) Благодаря.

Аз се казвам Ваня Пандиева и съм част от философията за независим живот в Центъра за независим живот.

Аз имам нужда да кажа няколко неща и да взема отношение. Слушах много внимателно всички до тук. Всеки има своите аргументи. За мен е много важно, след като сме тук, явно всички имаме някакъв ангажимент към проблема за хората с увреждания и за личната помощ. Нека да не забравяме всички, че когато обсъждаме в детайли и по същество тази важна тема, да не изпускаме общата рамка, да не изпускаме философията и ценностите, които са заложени. По-скоро на мен ми се иска и на моите колеги да отчетем онези неща, които не са априори изложени в закона и това е ценностната философия, която застъпва този проект на закон, а именно личната помощ като инструмент за овластяване и за водене на независим живот на всеки човек с увреждане, независимо от вида и степента на неговото функционално ограничение. Тоест, тук не става въпрос да се заместват услуги, да се отнемат права или да се осигурява достъп до права. И в този смисъл аз държа да мислим по това, да държим главата си с мислите си отворени върху това какво ще постигнем, ако се преборим този закон да стане реалност.

В момента всички сме се фокусирали върху числата. Разбира се, че те са много важни, но ние не гледаме в перспектива за това каква инвестиция е това в развитието на всеки човек с увреждане. Защото, ако аз имам нужната подкрепа от броя часове за това да водя независим живот, аз ще мога да работя, ще мога да се образувам, да се развивам. Родителите ми, ако са все още живи, ще могат също да работят, а ако не, да си водят достоен живот в старини без грижа за моето оцеляване. И съответно моите асистенти ще имат заетост.

Така че това е едно инвестиране в развитието на човека, а не както в момента системата и политиките за хора с увреждания лансират това голяма част от нас да стоят зависими, било то от пенсии, било то от грижа

в социални домове, центрове или съответно семействата – там, където все още родители на преклонна възраст или млади хора се грижат за хора с увреждания.

Така че нека да гледаме малко в перспектива. Ако сега ни се струва скъп този закон, то какво ще получим в бъдеще, ако не инвестираме в развитието на човека.

Също така е много важно, за да не се провалим и след време да кажат: Ето на хората стават по-богати, но не и по-независими, много важно е това, което каза г-жа Димитрова за това какъв контрол ще има закона и в същото време как ще се прави оценката. Защото аз имам опита от пилотния проект на Столична община за асистент за независим живот преди много години, когато стартира услугата, имахме таван до 300 часа на месец и всички от нас, които имаха достъп, в първата година от тази услуга имахме 300 часа на месец. И естествено беше много добре за всички, като голяма част от тази услуга се ползваха и семействата и всички ние живеехме в едно финансово благосъстояние, но не и по-независими в своите семейства.

Така че за да не се получи подобен риск и за да не се окаже, че отново законът е много скъп, изключително важно е как ще се прави тази индивидуална оценка. И това, което Митко каза и аз абсолютно го подкрепям, че е недопустимо да се слага таван на часовете. Но е много важно този, който реално има нужда от повече часове, да ги получи, а този, който съответно има нужда от по-малък брой часове, за да се справи в своето всекидневие, да получи приблизително толкова, колкото са му нужните реално утвърдени при оценката.

И последно за броя асистенти. Наистина не е коректно и не е зачитащо правото на човек да има брой асистенти. Не случайно аз започнах от философията и ценностите. Защото, ако аз имам 220 часа на месец, а аз съм обучена и овластена от съответните хора, които познават механизма „лична помощ“ така че да управлявам тези часове, аз най-добре мога да знам какви хора ще могат най-адекватно да съдействат на моите нужди така че аз да живея независимо. Ако аз пътувам в чужбина, ако аз мога да си наема един, два, три или пет асистента, така че общият брой часове да съответства на тяхното заплащане. Аз ще управляват тези часове и ще наема толкова хора, колкото аз преценя, че те могат да отговорят на моите потребности. Защото аз като жена мога да имам нужда от две жени, които да ми помагат за лична хигиена и домакинство, мога да си наема мъж, който да ме качва в кола и да шофира, мога да си наема двама-трима, които да ми помагат да си поддържам количката. А аз ще съм тази, която ще си управлява броя часове „лична помощ“ и аз ще реша от колко човека имам нужда така че аз да се чувствам независима и да мога да управлявам тази моя подкрепа за независим живот. Благодаря.

Диана Ковачева:

Благодаря ви, г-жо Пандиева. Заповядайте отново.

Мариана Димитрова:

Само искам да добавя в контекста на това, което Вие казахте, че е много важно да има правни гаранции, че човекът с увреждания той ще прави своите избори. Защото ние виждаме в момента с прилагането на Закона за социално подпомагане текстовете, които касаят настаняването в резидентна услуга и съдебния контрол, че един човек, който никога не е живял в среда, която го е учила да прави избори, той много трудно може да направи избор. И тук е много важно да се дадат гаранции, че такава среда ще бъде създадена и че именно човекът с увреждане ще направи своя избор. И този асистент може да не е от семейството. Той може да не е родителят. Той може да е свършено друг човек. Защото това имах предвид, когато казах, че трябва да имаме един подход, основан на човешки права. В крайна сметка смисълът на всичко това е да се овластят хората с увреждания да могат да упражняват своите права. А не да се реализира една финансова помощ, която да доведе до по-голяма зависимост.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте, Госпожо. Моля, представете се.

Василка Коджабашева:

Казвам се Василка Коджабашева. Родител съм на човек с увреждане – детска церебрална парализа и квантова пареза. Самотен родител съм. От първия миг, в който се случи това на пет месечна възраст аз се боря съвсем сама, без ничия помощ. Нямам майка, нямам баща, нямам брат, нямам сестра. Това съм аз и той. Благодарение на моята сила и упоритост и всички мои колеги се чудят как съм жива все още, искам да кажа, че не бива да се отрича това, което е направено.

По отношение на образованието аз съм се борила много. Синът ми в момента е студент. Тръгнала съм по пътя да се образовам отначало втори път. Даже в университета ми задават въпроса: „Вие ще получите ли диплома?“ Отговарям: Не, аз съм за разширяване на кръгозора. В образованието нещата са решени. Въпросът е от страна на родителите. Не да чакат някой да им реши проблема. Трябва да бъдат упорити, настоятелни и да си търсят правата. Действително учителите още не са достигнали необходимата степен да работят с хора с увреждания. Има учители, които се страхуват да работят с такива деца. И това е причината, поради която казват: Не, не може. Или по някакъв начин да ги ограничават. Законът ги задължава. Това е Законът за интеграцията. Има го.

Направиха се дневни центрове. Дневни центрове нямаше. Синът ми е на 25 години. Преди 25 години такива дневни центрове нямаше. Вече има дневни центрове от така наречените неправителствени организации, срещу

които много се спекулира. В тези центрове има механизъм, по който трябва да се кандидатства, да се утвърди и да се работи. Работи се изключително със специалисти, всякакъв вид специалисти. Центровете работят от понеделник до петък. Въпросът е до желанието на родителите да потърсят тази помощ, да подадат молба. Наистина е малко тежко, трудно, но няма начин. Ако искаш твоето дете да се развива, трябва да дадеш и от себе си и то не малко, не малко трябва да дадеш от себе си.

По отношение на здравеопазването. Аз съм човека, която при един протест на майките с децата с увреждания влязох в парламента, поисках кръгла маса и на третата кръгла маса съборих ограничението от 18 годишна възраст за деца с детска церебрална парализа. Всеки човек, който има диагноза детска церебрална парализа може всеки месец да ходи на клинична пътека 10 дена по здравна каса, като родителят, който придружава детето с увреждания незаплаща за легло. Не е задължен и за храна.

Диана Ковачева:

По закона конкретно имате ли някакви предложения?

Василка Коджабашева:

Искам да изясня точно за себе си понятията „чужда помощ” и „лична помощ”. Какво ще рече това? Моля да ми го изясните точно като понятие. Дали едното с другото се покрива, каква е приликата и каква е разликата?

И апелирам за нещо – много ми е болно, много ми е мъчно, гледайки сама моя син, аз не бих могла да изляза навън и да го подложя на тези атмосферни и физически изпитания, на които се подлагат децата. Не е хуманно. Ако сме в някоя друга държава на родителите ще бъдат отнети родителските права.

Диана Ковачева:

Г-н Хюсеин, заповядайте.

Хюсеин Исмаил:

Аз искам да отговоря, може би частично, тъй като цялостен отговор изисква прекалено много време. Чуждата помощ по настоящото законодателство е добавка към пенсията, която се отпуска по силата на чл. 103 от Кодекса за социално осигуряване на лицата, които имат над 90% трайно намалена работоспособност, както е формулирано към настоящия момент в нашето законодателство. Не всички лица, които имат такъв процент на трайно намаляване на работоспособност имат право на такава добавка. Тази преценка се прави към момента от експертните комисии – от ТЕЛК.

Личната помощ е механизъм, както е наречен в закона. Това е вид социална услуга, с която в рамките на 1-2 минути е трудно да ви запозная, но, ако действително искате да се запознаете, трябва да вникнете в текста на самия законопроект. По принцип това е една услуга, която в някаква

степен е сходна с досегашните асистентски услуги, но регламентира помощта на едно друго ниво – на нормативно ниво, чрез закон, чрез индивидуална оценка, които гарантират много по-голяма независимост на човека с увреждане. Това, че през повечето време говорим за родители, за майки с деца с увреждания и просто поради това че говорим така се създава усещането, че като чели тази лична помощ е предназначена единствено за семействата на хора с увреждания. Всъщност не е така. Просто това е една възможност роднините - родителите обикновено, също да бъдат асистенти на своите близки. Знаете, че най-тежките случаи, хората, които са в най-тежко положение всъщност към момента са си по домовете и биват обгрижвани от своите най-близки хора. Такава е нашата народопсихология – най-близките хора не изоставят своите деца, и се грижат за тях. И това е реалността, от която сме изходили, за да достигнем до този вариант на лична помощ. Той в някаква степен се различава от това, което преди десетина години Центърът за независим живот представи в публичното пространство и за което говориха Митко Николов и Ваня Пандиева. Но този вариант, който тук е предложен, е значително по-близо до реалностите в България. Това е, което засега мога да ви кажа.

Иначе мисля, че е най-добре да се запознаете със самия закон, за да разберете всичките подробности по личната помощ.

Василка Коджабашева:

Благодаря Ви за изчерпателната информация.

Искам да направя едно предложение. Поради моите невъзможности да се издържам и да гледам сина си, да го образовам и т.н. аз, както ме виждате, досега имам 42 години трудов стаж. Всичко е за моя сметка, за сметка на моето здраве, което се влошава, но аз нямах друг избор. Нямах как да го гледам. Като отидох да си оформя документите, лекарят ми каза: Можеше да не работиш и да си гледаш детето. Колко пари ще получиш? 60 лв. Направих си финансов разчет и си казах: Ами как ще живеем? Ако бях в друга държава, още на момента щях да бъда лишена от родителски права, заради това защото съм го заключвала, за да отида на работа или някъде, където не мога да го водя с мен. Заради това искам да предложа за родителите следното. Поради тази ми заетост през целия ми трудов стаж аз съм била на минимална заплата и сега при пенсиониране аз ще получа една смешна пенсия. Не зная как ще се лекувам, как ще живея и какво ще правя.

Заради това предлагам на тези родители, които са се грижили за хора с увреждания при пенсионирането и са били ограничени възможностите им за кариерно развитие, да получават необходимото заплащане според ценза, който имат образователен, да се гласува допълнение към пенсиите, които трябва да получат за възраст.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте.

Мария Терзиева:

Аз съм Мария Терзиева, представител на Фондация „Светлина за живот”. Ние сме доставчик на социални услуги за хора с увреждания. Преобладаващо извършваме дейности в мобилна среда и в център за рехабилитация за хора с физически увреждания.

Бих искала да кажа, че според мен проектозаконът адресира отговори на въпроси на наши потребители, чиито родители са в една възраст около 70-те и над 70-те. Много от хората, които посещават нашия център за себе си считат тема табу да говорят за утрешния ден какво би се случило, ако майка им е в невъзможност да се грижи за тях. И осигурявайки лична помощ, за мен това адресира тяхната несигурност, създава едно безпокойство и една убеденост, че те могат да продължат своя независим начин на живот и по други начини. Защото в техните възможности, в техните приоритети ще бъдат да менажират своята лична помощ.

Както вече беше споменато, във фокуса на този проектозакон е човекът с увреждания и чрез него се адресират негови реални потребности. Но моментът, който ме безпокои и който искам да вербализирам е методиката, по която ще се извършва преценката на индивидуалните потребности. От емпиричен опит мога да кажа, че много често хора, които са в еднакъв процент ТЕЛК решение, еднакъв процент чужда помощ – всичко е еднакво, ако гледаме по административен път. Но, ако не познаваме ситуацията на различните лица, ако ние нямаме пълна картина за техните възможности, както и потребности, ние няма да бъдем в обективна позиция относно картината и нуждата от помощ, която има при тях.

Може би е допустимо да се изисква и допълнителна информация. Повечето от хората с увреждания са потребители на услуги. Институциите, които ги познават и ги познават от години могат да дават становища, а от тук и изготвяне на социалните оценки относно потребностите им единствено с препоръка да бъде прецизирана нуждата от лична помощ.

Диана Ковачева:

Благодаря Ви. Предвиждаме и самооценка от страна на човека с увреждания, но записахме и вашето предложение.

Благодаря Ви, г-жо Терзиева. Г-н Коралски.

Минчо Коралски:

Благодаря. Уважаеми госпожи и господа, аз съм тук в качеството си на ръководител на институция, която по закон дава задължително становище по всички нормативни актове, които засягат хора с увреждания. И за това ще се опитам да следвам това, което беше зададено от г-жа Мая Манолова като проблеми пред закона.

На първо място всеки един закон на практика има своята философия и този закон черпи своята философия от чл. 19 на Конвенцията за правата

на хората с увреждания. Този чл. 19 казва: “Независим живот и включване в общността”.

От тази гледна точка това, което беше изказано като притеснение и от майки, и от експерти е, че този закон може на практика да затвори децата вътре в една семейна среда, мисля, че не са основателни и поради тази причина, когато е записан този чл. 19 в буква „б” като ангажимент на държавата е възложено тя да осигури:

„б) достъп за хората с увреждания до набор от услуги в дома, в социални заведения и услуги за подкрепа в общността, в това число и достъп до лична помощ, каквато е необходима за подкрепа на ежедневието и участие в живота на общността, за да се избегне тяхната изолация и сегрегация;”

Както виждате, личната помощ е поставена като едно изискване, но при условие, че са изпълнени всички останали преди това, свързани с другите услуги, именно, за да не се получи този ефект на затваряне вкъщи.

Поради тази причина и нашето становище винаги е било, че мястото на тази услуга е в Закона за социалните услуги и на практика тя ще даде отговор на това, което каза и Ваня, което казаха и другите – да, ще има нужда от услуга, която да е свързана с това, което е записано и тук в проектозакона (чл. 3). „индивидуални потребности от личен, домашен и социален характер”. Но същевременно има услуги, които са изключително важни, свързани именно с независимия живот и включването в общността, т.е. придобиване на някакви социални умения, а за това се изискват първо специални хора – специалисти, специално образование и разбира се, специални услуги.

От тази гледна точка аз не съм съгласен с това, че 15 години нищо не е правено и това да е основание да вкараме този закон. Някак си и вие си спомняте битката, която беше за работоспособността в началото на годината, след като се работи Закон за интеграция на хората с увреждания и Закон за услугите, изведнъж се появява един закон, който иска да пререди образно казано всички на опашката с аргумент, че досега нищо не е направено, т.е. затваряйки си очите, че в момента нещо се прави и при това се прави, привличайки огромен обществен ресурс.

И от тази гледна точка, познавайки възможностите и ресурсите на държавата твърде вероятно е тогава, когато ние дадем на някой услугата „личен асистент” да му бъдат отказани други услуги, тъй като ще кажат: Те и другите имат нужда от услуги. Вие вече сте си получили вашата услуга. И в края на краищата ще се получи този затворен кръг. Казвам ви го като човек с близо 40 годишен опит в тази система.

На следващо място. Аз съм съгласен с това, което каза Митко, че не бива да се говори за това колко ще струва закона, но за съжаление законите в тази държава предвиждат всеки един закон, когато се внася, все пак да се

каже колко ще струва този закон и по-точно неговото прилагане.

И сега, за да стигна до това колко ще струва този закон по най-прости изчисления, първо, искам да се обърна с най-добри чувства към всички майки, които са на протеста, които ходят в Шоуто на Слави и вече се обърнах към тях в работната група, но и сега ще го направя.

Скъпи майки, вие пред вас виждате един човек, който досега нямаше регистър, а вчера разбрах, че съм откраднал 2 млн. лв., което прави безсмислено моето седене тук, тъй като мога да съм на някое много по-топло и хубаво място с тези 2 млн. лв., които съм откраднал.

Отправлям покана и всеки, който желае, да дойде в Агенцията – ще го запозная, ще му дам възможност да пипне този регистър, ще го запозная с възможностите, които дава и да престанем да говорим тези неща, защото не си правим добра услуга. Минахме и към лични квалификации. Някои ги разбирам – шоу е, интересно е, кой разбрал и кой не разбрал, той ги е откраднал тези 2 млн. лв. и жена ми и сина ми ме гледат и казват: „Я па тоя е откраднал 2 млн. лв. и ние да не разберем!“ До тук с шегите.

Поканата, обаче, остава и който желае, може да дойде и ще го запознаем с възможностите на този така популярно наречен „Регистър за хората с увреждания“. А иначе се казва „Информационна система, която дава възможност за формиране на политиката за хора с увреждания“.

Съгласно тази система в момента в България има 80 257 човека, които са с чужда помощ, които получават пенсия и отделно има 8 640 деца, на които също е дадена чужда помощ. Сметката показва, че хората с чужда помощ плюс децата са 88 000 човека. Сега се казва, че са извадени 5 000, които са настанени в заведения, но трябва да извадим и възрастните хора в специализирани заведения, така че сумата е 88 000 човека, които са с чужда помощ.

Сега да видим кои са тези хора с чужда помощ. С чужда помощ са хора и тъй като има още 81 681 човека, които са с над 90%, но без чужда помощ. А защо се дава чуждата помощ. Чуждата помощ се дава на хора, които са с функционален или ментален дефицит, който не им позволява да се обслужват в ежедневието. Не им позволява да се самообслужват в ежедневието! Тук няма по-малко и повече. Тези 88 000 човека в България не могат да се самообслужват в ежедневието и затова им е дадена чужда помощ и затова на всички майки им е дадена чужда помощ. Има една майка, която тук не я виждам, която винаги казва: „Аз нямам нужда от чужда помощ. Детето ми се нуждае от моите грижи.“ Тя е част от вас.

От тази гледна точка всички сметки за това на кой ще дадем 2 часа, и на кой ще дадем 6 часа, и на кой ще дадем 8 часа, вие трябва да кажете на хората, които не могат да се самообслужват в своя живот, как ще ги разделите на 2, 4, 6 часа, за да се стигне до тези 100 млн. лв., за които откровено казано никой не видя тези сметки. Те не бяха показани нито на

Националният съвет, нито бяха предоставени от някого.

Мая Манолова:

Как? Те са на сайта на Омбудсмана от две седмици.

Минчо Коралски:

Сметките, които са представени на сайта на Омбудсмана аз не съм ги видял. Аз казвам, че тези 88 000 човека имат нужда най-малко от 8 часа на ден. (Не е вярно това.) Кое не е вярно? При условие, че ти не можеш да се самообслужваш въобще минимумът е 8 часа.

Мая Манолова:

А сега как го решавате?

Минчо Коралски:

Момент. Говорим по този закон. Не говорим какво е до тук. Ако трябва, аз ще ви отговоря. Но нека да приключа с темата за часовете. Никакви 2 часа, никакви 4 часа, никакви 6 часа. 8 часа най-малкото за хора, които не могат да се самообслужват.

(Реплики от залата: Съдът се произнесе, че е незаконно.)

Съдът може да се е произнесъл. Може ли да не се прекъсваме. Аз ще отговоря след това поотделно на всеки, който задава въпрос. Както виждате, аз не се крия. Идвам с лицето си и заставам пред вас все пак с опита на човек, който е работил в тази система и който е автор на първия закон от 1996 г. за интеграция на инвалидите в България. Така че, ако някой смята, че никой нищо не е направил, аз съм го направил много преди вие да се сблъскате с проблема за инвалидите, включително и аз. В този закон пишеше, че за финансиране на политиката трябва да се отдели 1% от държавния бюджет, което приведено към днешна означава 1 милиард лева.

Приключвам с Google справките.

От тук нататък тези пари, които трябва да се дадат за тези 8 часа при минимална работна заплата предполагат, че трябва да се дадат 667 млн. лв. при ставка от 3.33 лв. на час. Това е ставката по бъдещата минимална работна заплата от 560 лв. И това нещо трябва да се каже на хората с увреждания.

А на въпроса защо сега се случва така и защо нещата не са оправени?

Ако нещата се бяха случили, вие нямаше да бъдете на протест. Тези 95 лв., като се извадят от общата сума, ще намалят необходимите средства до 450 млн. лв. само за тази единствена услуга. Аз боравя с точни числа и с точни данни. Това не е нито спекулация, нито е опит да избягам от отговорността. Ако си записвате, аз съм готов да ви покажа тези числа. Имам ги в информационната система. (Шум в залата.) Елате в Агенцията за хора с увреждания и ще получите тази информация.

Диана Ковачева:

Извинете, може ли да оставим г-н Коралски да си довърши изказването.

Минчо Коралски:

За това става въпрос, когато ние виждаме на първо четене този Закон за личната помощ.

А що се касае до този регистър и с това ще приключа. По-нататък, ако има допълнително въпроси, ще отговоря.

Този регистър е създаден, за да събира статистическа информация от всички други регистри, в които са отразени хора с увреждания. Това, което вие поставяте като въпрос, че никой не знае колко хора с увреждания има и точно какви увреждания не е проблем на този регистър. Този проблем е проблем на така наречения „личен здравен електронен картон“, където всичко това нещо трябва да е вътре и на базата на това да е ясно колко хора ще се инвалидизират, колко са се инвалидизирали, от какво, къде живеят и всичко останало.

Така че този регистър, който е направен в Агенцията за хора с увреждане, той е направен да действа тогава, когато в България се въведе така нареченото електронно правителство и всички информационни системи, които имат данни за хора с увреждания трябва да предоставят тези данни в този регистър, за да се прави статистическа информация за формиране на политиките. С това нещо България е лидер в света. Не в Европа, в света с този регистър, тъй като е единствената държава, която разполага с информационна система, която събира всички данни за хора с увреждания, които се намират в държавата.

Реплика:

Да разбираме ли, че в този регистър в момента няма данни за извършване на необходимите анализи. Защото, ако има такива данни и вие твърдите това, защо експертите от Министерството на труда и социалната политика при изготвяне на финансовата рамка взеха данни не от вашия регистър, а от НОИ? Това ми е въпросът. Питам има ли данни в този регистър? Това питам.

Минчо Коралски:

Да, има данни. Искам да ви обясня още веднъж. В този регистър влизат данни от НОИ, от НЕЛК, от Социално подпомагане, от Агенцията по заетостта, от Министерството на образованието и науката, от НАП и когато става въпрос за някакви услуги, естествено, че ще го вземат от информационната система на тези, които предоставят услугите. Ние не ги предоставяме. (Какъв брой хора?) Бройките хора са при тях.

Реплика: Каква информация има във вашия регистър?

Минчо Коралски:

В нашия регистър има тази информация, която я има в другите регистри. И това струва 2 млн. лв., защото за да събереш тази информация трябва първо да се направи хардуер, където да се натрупа тази информация. Това означава софтуер, който позволява да се правят

всякакви разрези. И това, че никой не се е обърнал, включително и Министерството на труда и социалната политика за информация към Агенцията за хора с увреждания не е проблем на Агенцията за хора с увреждания. Към мен не се обърна и Омбудсманът, не се обърнахте и вие. Защото някой ви е казал, че няма ...

Реплика: Имаме официална кореспонденция, че въобще нямате данни в регистъра.

Минчо Коралски:

Как нямате данни. Я ми покажете това писмо, където съм казал, че нямате данни.

Реплика: Добре. Ще ви го покажа.

Минчо Коралски:

Добре. Заповядайте утре в Агенцията за хора с увреждания. Аз съм от 09:00 часа там. Примерно, от нашия регистър аз мога да извадя за лицето Иван на колко години е, какво е неговото ТЕЛК решение, ако той е бил освидетелстван последните две години, тъй като от тогава ние сме включени в системата на НЕЛК и ТЕЛК. Имаме 350 000 досиета, които вече са при нас. Аз мога да ви кажа дали това дете ходи на училище. И също така мога да ви кажа дали то ползва някакви права или предимства от НАП. Също така мога да кажа дали получава пенсия. Също така мога да кажа каква услуга то получава. Тоест, всичко онова, което ми е предоставено от другите информационно системи аз мога на един ред да извадя за еди-кое си лице това, което трябва. Само че това нещо на вас не ви върши работа, тъй като вече вие тази информация много добре я знаете, но тази информация не я знаят тези, които правят политика и за това, когато се направи този регистър неговата цел е да се каже, примерно, толкова деца с дсп има. Те живеят в тези региони по толкова на брой, което предполага, че трябва да има еди-какви си услуги и тези услуги трябва да са съобразени с нуждите на тези деца. Но никой не се е обърнал към нас за такава информация.

(Реплика: И още един въпрос. Хората с увреждания не са ли над 500 000 ?)

Хората с увреждания са над 600 000. (А защо говорите за над 300 000 във вашия регистър?) Говорим за 350 000, тъй като от две години постъпват всички досиета от ТЕЛК и НЕЛК. За тези две години са минали тези 350 000 човека, които са освидетелствани и които вече са в нашия регистър. (Това показва, че не знаете колко са хората реално.) Не. Аз знам колко са хората с увреждане. Защото аз знам колко са в НОИ, знам колко са в Социално подпомагане и аз мога да ги събера горе-долу плюс онзи среден процент от 16 за Европа, който никой не го е отрекъл, че е толкова и няма как да се съмнявам, че най-бедната, най-неосигурената с здравна помощ и всичко останало страна, хората с увреждания са по-малко

отколкото в Европа.

Така че отнесете 16% към 7 000 000 и ще разберете колко са хората с увреждане в България. И когато говорим за хората с тежки увреждания, тъй като Центърът за независим живот каза, че хората с тежки увреждания са някъде между 8 и 9% от общия брой на хората с увреждания в Европа, същият процент отнесен към броя на хората с увреждания в България, което означава отнесено към 1 000 000 тези 88 хиляди вижте колко прави същото, колкото и в Европа. Така че ние не сме изключение.

И когато аз говоря тези работи не ги говоря, за да ви кажа, че този закон не става или че е лош, или че той не бива да влезе, но трябва да е ясно, че в крайна сметка този закон решава един малък проблем. Този закон би трябвало да се свърже и с всичките други услуги. Той трябва да се свърже и със Закона за хората с увреждания и той трябва да се върже така наречената експертиза за вид и степен на увреждане.

Защото и с това приключвам, мисля, че г-жа Димитрова постави този въпрос, още когато гледахме въпросите за медицинската оценка и когато се говореше за работоспособността се постави въпроса за ISL системата, по която работят всички социални системи в Европа и където има една специалност, която се нарича „социален медик”. Тоест, хората, които работят с ISL и преценяват социалните нужди, пречупено през здравословното състояние на човека.

Всичко това го казвам, за да е ясно с какъв проблем се срещате. Аз съм длъжен да го кажа, а какво ще стане, разбира се, ще решат в парламента, ще решат в правителството. Но тъй като се води и протокол, аз съм готов да отговарям за всяка една дума, казана на тази маса, като цифра, като сума и всичко останало. Благодаря за вниманието.

Диана Ковачева:

Благодаря, г-н Коралски. Вече поискаха думата. Заповядайте.

Валентина Ташкова:

Здравейте, г-н Коралски. Казвам се Валентина Ташкова. Имам няколко въпроса, свързани с регистъра, въпреки че не е основна тема на тази среща.

Първият ми въпрос е кой ползвателят на информацията в регистъра?

Минчо Коралски:

Веднага ще отговоря. Ползвател на информацията в регистъра може да бъде всяка една държавна институция, включително и всяка неправителствена организация, но при спазване на изискванията за достъп до лични данни, за които знаете особено с последните изменения как стои въпроса. Така че, ако се интересувате за нещо извън това какво лично вие имате в този регистър, още отсега ще ви кажа, че вие няма да имате достъп не защото аз не ви познавам, а защото не го позволява този регламент, който стана така известен напоследък.

Валентина Ташкова:

Вие споменахте, че това е регистър със статистическа информация по-скоро.

Минчо Коралски:

Не. Това е регистър, който е с фактическа информация, но тя се използва за статистически нужди.

Валентина Ташкова:

Как се използва за статистически нужди е моят въпрос.

Минчо Коралски:

Аз дадох пример. Ако трябва още веднъж ще ви кажа. Примерно, как се използва статистическата информация. Информацията, с която ние разполагаме по този закон е броят на хората с увреждания – 80 000, плюс 8 000 деца с чужда помощ, които също са по този закон, което прави 88 000 човека. И когато започнем да смятаме тези 88 000 човека, които се нуждаят от 24 часова нужда (отделен е въпросът защо сега държавата не е осигурила, аз не съм човекът, който ще даде отговор на този въпрос) но тези хора се нуждаят от това нещо и го знае всеки, който има чужда помощ. Аз също съм човек с право на чужда помощ. Аз също трябва да ставам от леглото, на мен също някой трябва да ми помогне, трябва да отида до работното си място, аз също трябва да имам човек, който да ми помогне, за да дойда при вас и това няма как да стане с 2 часа.

Валентина Ташкова:

Аз няма да ви питам, ако нямате асистент как ще ходите на работа, как ще дойдете тук. И кое е най-важното? Асистентът не е ли преди всичко.

Минчо Коралски:

Просто няма да го направя. Не е преди всичко асистентът. И асистентът! Тази майка, която говори преди вас, тя ви каза, че този асистент преди да свърши всички работи, за които ние хората с увреждания много добре знаем, този човек трябва да го заведе до детската градина, да го заведе в училището, трябва да го заведе до центъра за дневна грижа, където да го обслужат. Така че това не е само едната услуга. (Най-важната. Вие казвате, че тя е най-важната.) Тя е най-важната за вас. Но свеждането на всичко до тази услуга, тъй като в края на краищата аз ви цитирах за какво става въпрос. И когато се дава пример с Норвегия, която е страната с най-висок стандарт на живеене в света и се прилага опитът в България, която няма да казвам какъв ѝ е стандартът въобще, просто нека да бъдем малко по-земни. Ясно е, че и във вашето семейство не започвате от това да си купите първо лека кола.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте и Вие.

Станислав Станков:

Здравейте. Казвам се Станислав Станков. Баща съм на Еми.

Това, което мен ме притеснява и не го виждам записано и в този закон, е, че отново ще се обвърже тази помощ – личното асистентство, с някакви доходи на семейството, както е сега в момента. Мисля, че тук има представител от социалното министерство. Кажете ми според вас правилно ли е – трима човека сме вкъщи. Детето е със 100% чужда помощ пожизнена. И това е ТЕЛК преди да са направени операции допълнителни, преди да получи тежката форма на сколиоза. Кажете ми Вие, като представител на социалното министерство, правилно ли е тя да няма право на личен асистент. И личното асистентство да е обвързано с доход, който е 170 и няколко лева на цялото семейство. Благодаря ви.

Марин Байчев:

Първо, аз доколкото съм запознат с настоящите изисквания към момента за децата под 18 годишна възраст подкрепата е за семейството и се предоставя по Закона за семейните помощи, и се предоставя на база степента на увреждането. И доколкото аз съм запознат, там няма обвързване с доходния критерий за този вид подкрепа.

Станислав Станков:

Тези 170 лв. аз не ги коментирам. Коментирам услугата „личен асистент“ по Националната програма.

Марин Байчев:

Националната програма е една възможност за трудова заетост на хората, които се грижат за деца с увреждания и там има определени критерии. Там има критерии и към асистентите от какъв кръг да са. Ако са от роднинския кръг, има си определени изисквания.

На база на добавката, която се предоставя по Закона за семейните помощи за деца, при промените са предвидени средства, които трябва да послужат за тази лична помощ, за да бъде обгрижено детето и то да получи грижа в семейна среда. За това тя е значително по-голяма от средствата, които са за останалите групи.

Станислав Станков:

Искам да попитам още защо не са включени разходите, а само приходите? Защото това дете всеки ден ходи на училище – отиване и връщане с кола. Двеста и няколко лева на месец за катетър, марли, спринцовки, шини и т.н. Но тези разходи не се взимат предвид, а се гледат приходите.

Марин Байчев:

Сега конкретно не мога да ви отговоря на този въпрос, тъй като в момента и вие много добре сте запознати, тъй като голяма част от вас са включени в работна група за разработване на новия Закон за хората с увреждания, където се предвижда различен вид оценка.

А колкото до разходите и по принцип подпомагането на хората с увреждания не е свързано с разходи, не се взема предвид доходен критерий. Ако имате някакво предложение, може да бъде отправено към работната група и то ще бъде разгледано.

Минчо Коралски:

Искам да отговоря на Господина.

Тук има един такъв проблем. Първо, че нито една от помощите, която е насочена към хората с увреждания не е свързана с доходен критерий. Това беше голяма битка, спомням си още 2006 г., ние да извадим помощите от това те да бъдат с режим като за детските добавки и да не се дават на хора с надхвърлящи даден доход.

Целият проблем, свързан с въпроса, който вие задавате, че тази помощ не е насочена към хората с увреждане. Тя е насочена към безработните лица. Когато става въпрос за помощи, включително и в този закон, който е представен тук, няма доходен критерий. Нали така, г-жо Манолова?

Станислав Станков:

В момента социалното министерство има таван 170 и няколко лева.

Минчо Коралски:

Ако говорим за тези безумия, които съществуват сега, аз мога да продължа с още примери. Защото в България тези хора, които не могат да задържат урина (а такъв е случаят и с Вашата дъщеря, тъй като ми казахте за какво става въпрос) и поради тази причина тя би трябвало да получава безплатни катетри и т.н. Получава ли ги? (Не.) Не ги получава.

Преди една седмица написах до г-жа Начена едно писмо, с което ѝ обърнах внимание, че такива неща трябва да се предоставят на хората с увреждания, тъй като всички тези катетри – вътрешни, външни, плюс торбички и плюс всичко останало ангажират един разход от порядъка на около 80 лв. на човек и България е единствената държава, която не реимбурсира тези медикаменти. Аз не говоря за вашия случай. Аз говоря за минималното, което се дава при такива случаи. И поради тази причина на практика всичко, което тя получава, тя трябва да го даде, за да получи тези катетри.

Така че, когато говорим за проблемите на хората с увреждания, те са безумно много и опитът да се решат за сметка на една услуга всичките проблеми, просто е невъзможно.

Станислав Станков:

Ако има някаква грижа за дъщеря ми, жена ми също ще работи и това също ще помогне за нашите доходи.

Минчо Коралски:

Уважаеми господине, аз дълго време съм бил в този Национален съвет за закрила на детето. Те ме извадиха от последния състав, защото аз

непрекъснато задавах един елементарен въпрос, на който никой не можа да ми отговори. Въпросът е защо, ако майка задържи детето си, тя не получава нищо, а ако това дете се даде на чужда жена, наречена приемен родител, тя получава 700 и не знам си колко лева. (Бизнес!) Аз не знам дали е бизнес, но този въпрос аз го задавах и никой не можеше да ми даде отговор. И най-лесното беше да ме извадят от този съвет, за да не го задавам непрекъснато този въпрос.

И както виждате, вие ми задавате този въпрос и на практика аз ви отговарям с едно готово решение, което държавата го е решила, но не за майката, а за другия човек, защото тя отчита деинституализация, забравяйки това майката да задържи детето и държавата да ѝ помогне. Истината е и това много хора го знаят, че на практика тези хора, които си взимат деца с увреждания от България, с това те издържат цели семейства в Англия, в Щатите и в другите страни. Това са ми казвали хората очи в очи, въпреки че са ми казвали как се грижат за децата там и как се грижат тук.

Този откровен разговор аз съм готов да водя и не го крия и не се притеснявам. Както виждате, аз съм дошъл тук, вероятно единствената институция, която не се крие зад това, че имало някакъв съвет, или нещо е станало, или нещо може да стане, до тук има две оставки, дали няма да има трета и т.н. Мен това не ме притеснява. За мен това нещо е кауза, както на вас майките. Защото, когато аз един ден на 53 години се събудих и половината от мен ме нямаше и в един прекрасен момент разбрах, че животът за мен е свършил, аз положих всички усилия да се върна в този живот и да правя всичко, което зависи от мен за хората с увреждания.

И нека тук някой да стане и да каже: Аз се обадох на г-н Коралски, помолих го за среща и той ми каза: Елате след една седмица или след 1 месец. Нека някой да каже, че аз не съм го поканил още на другия ден да дойде и да разговаряме, независимо по какъв проблем е, независимо дали е от компетенциите на Агенцията по простата причина, че ние все пак сме в един и същ конфликт на интереси. Аз съм шеф на Агенцията, но когато гледам този закон, аз виждам в този закон човека, който ще се нуждае от лична помощ след това. Това е. Приключих.

Реплика:

Виждате разликата между приемен родител и биологичен родител. А защо не виждате за човек с увреждане над 18 години защо държавата дава над 1000 лв. за тази институция и помага на този човек. И защо сте против личната помощ, за да си остане човекът в домашна среда. Няма логика в това, което казвате.

Минчо Коралски:

Сега ще ви кажа и с това приключвам. Защото в резултат на един протест в 2016 г. от същите тези майки (не знам дали сте били на този протест), тогава правителството взе едно много бързо и едно много

справедливо решение. Събра всичко, което се дава на майките, като лична помощ, детски добавки – едно, второ, трето, четвърто, каза 930 лв. и като чели с това нещо беше направен страхотен жест към майките и нещата се успокоиха. Само че, когато на другата година децата навършиха възрастта вече да не са деца и майките останаха от 1200 лв. на 200 лв. разбраха, че подобни бързи решения, които привидно решават проблемите на хората с увреждания, доведоха до този проблем сега. Онова бързо решение, което като чели оправи проблемите на майките с деца до 18 годишна възраст, забравяйки, че оттам нататък има вече не деца, а хора с увреждания, които не са 8 000, а са 10 пъти повече.

Реплика:

Само да ви отговоря, последно. Много жалко, че не сте разбрали за какво са протестите на майките. Защото след това решение, което беше да заглуши техния протест, на третия ден след решението за 930 лв., същите тези майки излязоха на жива верига в студа и стояха около Народното събрание.

И бъдете точен – взеха парите от децата, за да ги дадат на други. Проблемът не е решен. Проблемът е задълбочен и никой от нас не е приел това за решаване на проблемите и затова бяха на другия ден отново на протест.

Минчо Коралски:

Аз не знам кой за какво е ходил на протест. Аз просто знам, че това решение без взето набързо. То не беше съобразено въобще с всичко онова, което е в системата и с това, което ще последва след това и то роди този проблем. (Ние не се съгласихме с това решение.) Аз за това ви казвам, че не знам дали вие сте били на този протест. Но когато беше този протест, не знам кой по ред беше, тогава вие знаете кой беше министър. Много бързо го решиха този въпрос, беше в края на годината. Тогава като чели не трябваша много пари. На следващата година изведнъж това се оказва, че са някъде над 150 млн. лв. заедно с всички останали работи. И сега като умножите тези 150 по 10 ...

Диана Ковачева:

Благодаря. Но можем ли да се върнем към дискусиата по закона все пак. Заповядайте.

Христина Николаева:

Благодаря. Казвам се Христина Николаева от сдружение „Защита правата на хората с аутизъм в България”.

Искам да благодаря на г-жа Манолова и на екипа, който стои зад изготвянето на този прекрасен закон. Като председател на сдружението заставаме твърдо зад него. Вярваме, че това е големият скок, който ще преобърне системата. Чрез този закон ще се даде възможност на хората с увреждания за сравнително самостоятелно, възможно най-самостоятелно

функциониране, за възможно най-пълно включване в обществения живот.

Благодарни сме, че този закон не е съобразен с оценката на ТЕЛК, а с индивидуалната оценка на потребностите, което е безкрайно справедливо и лишено от всякаква форма на дискриминация. И не на последно място, този закон ще помогне на родителите на деца с увреждания да продължат кариерата си, професионалното си развитие. Просто това е един дълго чакан и много желан закон. Много ви благодаря.

Диана Ковачева:

Благодаря. Други мнения по закона? Заповядайте.

Росица Букова:

Добър ден на всички. Росица Букова съм от Фондация „Движение на българските майки” – доброволческа организация, която работи от 13 години с деца в институции, като започнем от бившите бебешки домове и стигнем до настоящите центрове за настаняване от семеен тип.

Подкрепям г-н Коралски по отношение на въпросите, които постоянно е задавал, но не е намирал отговори и сега ще ви кажа защо. Защото процесът по деинституализация е пряко свързан с хората с увреждания в България и особено последните години аз наблюдавам широко отворен вход по отношение настаняването на деца и хора с увреждания в централите за настаняване от семеен тип. И това е в резултат от negliжирането на семействата, които не са си изоставили децата с увреждания, а си ги отглеждат вкъщи. Липсата на среда, липсата на възможност за интегриране и възможността някои доставчици на услуги да се облагодетелстват от постоянното раждане на нови домове чрез смяна на табелите от една институция в друга.

Всъщност, ние не сме затворили домовете. Процес на действие на деинституализация няма. Има процес на затваряне на едни млади хора, които могат да се развиват в това общество и да бъдат част именно от това общество. И, ако ние не подкрепим, не започнем от някъде да се опитваме да помагаме на хора като Митко, на децата, на майките, на Ваня и на всички останали, ние ще се озовем в един момент след 5 или 10 години с едни много институции, в които ще сме натъпкали едни хора с увреждания, на които никой не е направил оценка на потребностите. И ако този закон - проектът на Закон за личната помощ е първата стъпка към това ние да оценим тези хора в обществото, нека да го направим с всичките рискове, които предстоят пред нас. Защото, ако не започнем от някъде, ние няма как да го довършим. Както казва един мой учител (аз съм от Перник и се гордея с това) не можеш да завършиш нещо добре, когато то е започнато зле.

Нека да го започнем, нека да го започнем добре, нека да се обединим и нека да намерим място на всеки един проблем и да се постареем той да бъде решен с взаимни усилия. Защото аз съм убедена, че има какво да се

направи все още тези текстове в закона. Убедена съм, че работата по Закона за социалните дейности и Закона за хората с увреждания – главата ми е объркана от толкова много закони, които се пишат, но нека да започнем от някъде и нека това да бъде проектозаконът за личната помощ. И ние като организация в мое лице в момента искам да кажа, че една доброволческа структура от 100 доброволца в цяла България подкрепя внасянето на проектозакона за личната помощ сега в петък.

Благодарим на екипите от всички държавни институции и екипите на неправителствения сектор, включително и майките, които бяха ангажирани с него. Но хора, нека да започнем отнякъде, защото ако незапочнем не можем да го завършим.

Диана Ковачева:

Благодаря Ви. Заповядайте.

Сантонина Драганова: родител.

Искам да кажа, че този закон е безкрайно необходим и е първата най-малка тухла, която трябва да се постави, като съвсем няма претенция, че не трябва. Напротив, трябва да кореспондира с останалите два закона, които се правят в момента.

Въпросът ми, г-н Коралски, е към Вас понеже Вие сте единствен представител на институциите, които трябваше да бъдат тук.

Каква е опасността, ако този закон влезе като буква в другите два закона? Защото всъщност опасността, която аз виждам като родител е, че това може да се размие при заплащането, и всичко останало и пак да стигне като едни интеграционни добавки до хората с увреждания, а не да стигне като лична помощ. За това го искаме като отделен закон, а не като буква от закон.

Другият въпрос, на който всъщност финансовото министерство трябваше да отговори, е защо пари, ако влезе като буква в другите два закона пари ще има, а всъщност пари за отделен закон няма, като реално ползвателите ще бъдат същите тези 88 хиляди души, за които говорим.

Благодаря.

Диана Ковачева:

Благодаря. Заповядайте, г-н Коралски.

Минчо Коралски:

Аз съм човек, който е пределно откровен и обичам да казвам нещата така, както ги виждам, така, както ги знам и така, както са се случвали.

За да влезе един закон в действие, той трябва да има финансова обосновка. Вие чухте оценката на финансовото министерство. Тя е над 1 милиард лева, но тя е била на базата на това, което е било предоставено официално от Омбудсмана. От тази гледна точка финансовият министър, който от 10 години е отговарял за финансите на Министерството на труда и социалната политика, той знае много по-добре от много министри,

включително бивши и настоящи, какви са разходите и какви са ресурсите, които се заделят за това министерство. Няма как да се извадят, аз ви казвам в най-добрия случай, тези 600 млн. лв. и да се дадат ...

Мая Манолова:

Какви са тези 600 млн. лв. Официално по телевизията министърът е казал 100 млн. лв.

Минчо Коралски:

Г-жо Манолова, аз сутринта го гледах министъра и не искам да съм на неговото място. Той може да е казал 100 млн. лв., но той е казал това, което са му казали на него.

Мая Манолова:

Той участваше лично.

Минчо Коралски:

Добре. Тук не искам да става дума срещу дума - моята дума или думата на министъра. Аз говоря като експерт. Седя зад думите си. Говоря като експерт, вземайки елементарни числа – брой хора по часове по ставка.

Мая Манолова:

Ние не сме съгласни с Вас. Това е свободна интерпретация. Какво искате да кажете. Вие считате, че сте успешен в момента и Агенцията е успешна, а в същото време хората получават - 11 хиляди души само получават лична помощ и то по 2 часа. И сега казвате изведнъж, че всъщност реалните нужди са за 180 хиляди души по 8 часа (88 000 + 88 000). Вие чувате ли се какво говорите?

Минчо Коралски:

88 хиляди са тези, които се нуждаят най-малко от 8 часа.

Мая Манолова:

Тогава не ви излиза сметката. Ако се смята на всеки по 8 часа, това са 300 млн. лв., които първоначално представи на социалния министър.

Минчо Коралски:

Добре. Аз ви казвам, че стоя зад всяка една сметка.

Мая Манолова:

Тогава защо не се тревожите. (От какво да се тревожа, г-жо Манолова?) Защото в момента кой получава тази услуга - тази услуга получават само 11 хиляди.

Минчо Коралски:

11 хиляди я получават и за нея се плащат 86 млн. лв. Умножете го по 6, за да се покрият всички тези хора и ще видите, че откъдето и да се смята, числата излизат едни и същи.

Мая Манолова:

Разделете 86 на 11, за да видите по пътя за предоставяне на услугата колко пари се пилеят. 2 часа ви излизат златни, защото се прави какво ли

не с тези пари.

Минчо Коралски:

Г-жо Манолова, Вие искате от мен да направя оценка на това нещо.

Мая Манолова:

Ние работим 5 дена по това нещо. Аз загубих по няколко часа на ден лично. Г-жа Ковачева загуби още повече. Майките бяха там. Министърът лично участва в смятането. Тези всичките хора не сме дебилни.

Минчо Коралски:

Аз не казвам, че сте дебилни. Аз искам да ви кажа, че този закон го смятам вече четвърта година, защото това не е първото му представяне. И хората знаят, че този закон беше представен като една концепция от Центъра за независим живот горе-долу с тези разчети и аз още от тогава го смятам този закон и знам за какво става въпрос. Ако министърът казва 300 млн. лв. и това го стресна и той е върнал на 100 млн. лв., това е негов проблем. Аз съм експерт и съм длъжен да кажа това, което казвам и стоя за думата си и мога да го обясня.

А това, че сега системата е безобразна, че услугата е за безработни, а не за хора с увреждания, не е по вина на Агенцията за хората с увреждания, която между другото се състои от 24 човека и досега никой не е казал, че тя не се справяла със своята работа. Тя е изпълнителна агенция.

Вера Георгиева:

Ние всъщност искаме цялостна реформа. Искаме нова агенция, нови структури, нова грижа и нов поглед върху хората с увреждания. Тези кухи структури, тази неработеща система е крайно време да спре. И ние ще изтърбушим тази система.

Законът се подкрепя от над 30 неправителствени организации, за което искаме да благодарим на г-жа Манолова. И макар, че този проект е една малка част, искаме да стане ясно, че неработещото АХУ не може да остане в този вид.

Марин Байчев:

Може ли да се включи като представител на Министерството на труда и социалната политика.

За да не се спекулира с името на министерството и на министъра МТСП подготвя своето официално становище по законопроекта, което ще ви бъде предоставено възможно най-скоро и предполагам, че може да бъде и до края на деня.

Доколкото разбрах от темите, които представихте, има сериозна промяна в обхвата на закона. Ако бъде заложен различен обхват, следва да бъдат направени нови разчети. Защото не можем да кажем, че за 77 хиляди, лично мое мнение, ние ще даваме 2,4,6 и 8 часа и да кажем после, че на база на индивидуалните потребности можем да им осигурим

средствата. Защото финансовите средства, които ще са заложиени за този закон няма да кореспондират с реалните нужди.

Мая Манолова:

Аз не знам защо не дойдоха колегите, които работиха по сметките. Те положиха къртовски труд да извадят данни в момента налични, да направим заедно анализа, да сметнат. Защо не изпратиха тях? Те са абсолютно наясно как се получава това число 100 млн. лв., какво сме имали предвид.

Марин Байчев:

И друг въпрос, който дебатираме тук и който аз си записах и във връзка с утрешната работна група по Закона за хората с увреждания. Фактически този закон обхваща ли всички хора, които имат нужда от тази чужда помощ и ако ограничим само тези с определена чужда помощ да имат право на лична помощ, дали не оставяме без подкрепа останалите лица. Не говорим за децата, на които им се определя чужда помощ, които не са с над 90%.

Диана Ковачева:

Трябва министерството да говорите в един глас. В смисъл днес идват Ви, а хората, които работиха по този закон ги няма.

Марин Байчев:

Нали ви казах, че в момента се изготвя становището на министерството.

Диана Ковачева:

Но трябва да сте в синхрон с това, което е говорено.

Марин Байчев:

Нека да кажа, че това е нов проект, а не е проектът, който бе гледан на Националния съвет и който е първоначалният проект. Има някаква промяна и ако трябва да бъдем сериозни, трябва да бъде отчетено това.

Диана Ковачева:

В проекта са внесени просто някои уточнения, които са предложени в последните няколко дни. Това не е нов проект. Това е същият проект, който беше внесен и обсъждан със същите сметки, изготвени от експерти на Министерството на труда и социалната политика.

Марин Байчев:

Поне аз доколкото разбрах, се предлага за по-широк кръг лица.

Диана Ковачева:

Не сте разбрали добре явно.

Минчо Коралски:

За всички хора с увреждания, а не само с тежки увреждания.

Мая Манолова:

Текстът си беше и оня ден така. Това е чл. 1 и той не е пипан. Просто обясняваме, че решението ще се взема от орган, който прави индивидуална

оценка на потребностите. Може да кандидатства всеки човек с трайно увреждане, но се прави конкретна преценка. И ние стъпваме върху информация за ситуацията в момента, защото ТЕЛЖ с чужда помощ пак се дава от един орган от специалисти. Така че ние не очакваме органът от специалисти, който в момента работи и дава оценка има ли нужда или не, да даде толкова различни заключения от органа за в бъдеще, който ще го прави. Просто органът за в бъдеще, който ще го прави, ще го конкретизира – да види точно този човек точно от какво има нужда и то да е съобразено с целта. И сега ние ще коригираме, ако не е станало ясно, защото чух забележки, явно не сме били ясни, че всъщност целта на личната помощ е наистина да осигури достъп на лицата с увреждания до образование, трудова заетост, рехабилитационни центрове, дневни центрове и до всичко, което е нужно, за да водят независим живот. Не просто някой да осигурява тяхното съществуване в дома, а плюс това да им осигури достъп до всички тези услуги. За това се дава възможност да има няколко асистента и в зависимост от това човекът, който ще помогне за образованието на човека е различен от човека, който ще помогне за справянето с домакинството. Тук се изискват различни умения, различни хора.

Ваня Пандиева:

Моля за извинение, но не се сдържам да кажа, че тази цифра от 8 часа на ден, не знам г-н Коралски откъде я измисли, но това е чиста спекулация. Може да има 86 хиляди човека с увреждания, но ние дори и да изглеждаме по един и същи начин, да седим на количките си по един и същи начин всеки от нас има различен брой часове нужда от дневна подкрепа – от лична помощ, и съответно месечна подкрепа. Така че тези 8 часа са абсолютна спекулация и някак си не е коректно да се внушава при едно такова бурно, емоционално обществено вълнение на темата пари и разходи, да се внушава излишно, че тези 86 хиляди човека ще имат 8 часа. Откъде се взе тази цифра 8 часа и аз питам за каква седмица се смятат – за 5 дневна работна седмица, или за 7 дневна работна седмица. Защото в момента по програмите личните асистенти не работят събота и неделя. И ние без излишна драма казваме: Ние събота и неделя също ходим до тоалетна. Събота и неделя също ставаме от леглата, ако има кой да ни съдейства за това. Защото, когато ние говорим за цифри, забравяме човека и че зад тези цифри стоят реални хора с реални потребности, но никой от нас не е с еднакви нужди.

Отново искам да кажа нека не гледаме на общия разход колко е скъп, защото в момента политиките за хора с увреждания изобщо не са евтини а виждаме какво качество на живот произвеждат.

Ако се направи цялостна реформа, а не само на този закон, съответно с новия закон, дай Боже да стане качествен Закон за хора с увреждания.

Всички тези добавки за чужда помощ, аз питам с тези 20-30 лв. каква чужда помощ и какъв независим живот мога да водя аз. И ако не е моята майка, и да имам асистенти, за да водя независим живот, с броя часове, които аз получавам, ако нямам семейство, което да ми съдейства да живея и да бъда днес тук, пътят, както каза дамата към институцията, ми е отворен. За това е цялата битка на всички от нас, защото говорим за деинститулизация, а ние всъщност не сме се погрижили да си свършим превенцията на институцията.

Минчо Коралски:

Да отговоря, за да е ясно. Тези 88 хиляди възрастни и деца, които са с чужда помощ, са получили тази чужда помощ, защото те по никакъв начин не могат самостоятелно да удовлетворяват своите ежедневни нужди. По никакъв начин! И това се отнася както за теб, така и за децата на тези майки и за всички останали 88 хиляди.

Ваня Пандиева:

Аз не разбирам за както говорите. Когато навърших 16 години, аз можех да размишлявам, можех да говоря, а в ТЕЛК ми пишеше ”негоден за всякакъв вид труд”. Какво искате да кажете с това, че по никакъв начин. Аз наистина не разбирам за какво говорим. Може ли някой да ми обясни за какво говорим. Аз можех да говоря

Минчо Коралски:

Ваня, слушай ме какво ти казвам.

Ваня Пандиева:

Аз не мога да стана от леглото, не мога да отида където и да било, но аз мога да кажа кой и как и за колко време може да прави това, което аз не мога да правя. Аз мисля, че ние трябва да правим публично обучение за смисъла на личната помощ.

Минчо Коралски:

Ясно. Ти ме питаш откъде идват тези 8 часа. Аз ти казвам следното. При условие, че човек въобще не може нищо да прави, и той е като теб, защото и аз също не мога да правя много работи и няма да обяснявам тук на всички, защото ти знаеш за какво става въпрос. Няма как този човек, който по принцип нищо не може да прави сам, аз не му давам 24 часа, колкото всъщност му е необходимо. Аз давам 8 часа на ден при 5 дневна работна седмица и сметката е 667 млн. лв., съзнавайки, че

Мая Манолова:

Вие твърдите, че в момента 88 хил. човека имат нужда от лична помощ. Вие ще ги осигурите ли? Вие ще ги оправите ли?

Минчо Коралски:

Кои сме ние? Защо Агенцията за хора с увреждания упрекувате? Ако вие сега се сблъсквате с проблема, аз ..

Мая Манолова:

Казват, че не могат да се осигурят 600 млн. лв. Трябва да се осигурят 100 млн. лв.

Минчо Коралски:

Нека да го кажем, че трябва 600 млн. лв.

Мая Манолова:

Аз не го казвам. Това Вие го казвате.

Минчо Коралски:

Да, аз го казвам. И аз държа на думите си.

Мая Манолова:

Добре, нека първата година да видим колко ще са необходими. След като има хора, които лежат в безпомощно състояние, каква е вашата роля да се борите за тях. Казвате, че има хора, които са безпомощни и в момента никой нищо не прави за тях.

Минчо Коралски:

Г-жо Манолова, според вас моето участие тук какво представлява. Значи Вие винаги подкрепяте хората с увреждания, а Коралски, който идва тук и разговаря с всички останали, не спекулирам и не обвинявам никого за нищо.

Мая Манолова:

Какво искате да кажете с тази сметка?

Минчо Коралски:

Искам да ви кажа колко е сметката.

Мая Манолова:

Станете и кажете, че искаме 600 млн. лв.

Минчо Коралски:

Аз го казах. Не си ли спомняте къде го казах. Казах 667 млн. лв. на Националния съвет пред всички.

Мая Манолова:

И казахте да не се приема законът.

Минчо Коралски:

Кой е казал да не се приема. Глупости! Да извадим протокола и да видим какво е казано. Ама ще се извините ли пред цяла България на Коралски. Не, Вие ще се извините на мен.

Мая Манолова:

Вие създавате страхове как този закон ще струва 600 млн. лв. и затова не трябва да се приема.

Реплика: На колко ги оценявате тези хора?

Минчо Коралски:

Уважаема госпожо, аз съм човек, на който първата му секретарка напусна, защото не може да слуша историите, които се говорят в приемната от такива майки като вас. Аз съм 40 години в този бизнес и съм

първия министър, който е направил закон. Както виждате, аз съм единствената институция, която уважи Омбудсмана. Аз не обвиних никой и не казах нито дума, че законът не трябва да се приеме. Аз просто казах за какво става въпрос. Аз ви разкривам каква е дълбочината на проблема.

Реплика: Хвалите този ТЕЛК, който е негоден за системата и за децата

Минчо Коралски:

Кога чухте аз да говоря за ТЕЛК. Къде чухте. Вземете вестник Труд от понеделник и ще прочете какво съм написал за вас и за всичко останали, за ТЕЛК. Аз не съм човек, който се крие и не си казва мнението, защото има напрежение в министерството. Аз съм излизал с лицето си и го правя.

Мая Манолова:

Това е достойно за уважение, че Председателят на Агенцията е присъствал тук и трябва да го оценим.

Минчо Коралски:

Аз не мога да променя нищо, защото това е държавна политика. Аз я изпълнявам. Аз съм изпълнителен директор.

Диана Ковачева:

Г-н Хараламбов, заповядайте.

Хари Хараламбов:

Здравейте. Хари Хараламбов съм, юрист съм, сляп съм и нищо повече за сега няма да казвам по представянето.

За мен този закон не решава нито един проблем на никого, защото не се казва ясно към кого или по-скоро към кои проблеми е адресиран и към чии проблеми е адресиран. От една страна, ние разбираме, че е адресиран не толкова към проблемите на хората с увреждания, а към проблемите на родителите на хората с увреждания и в частност към проблемите на протестиращите майки.

(Мая Манолова: Той сега ли дойде или в началото?)

Кой, аз ли? От абсолютното начало съм тук.

Мая Манолова:

За какво говорите, защото аз нещо не разбирам.

Хари Хараламбов:

Вие в презентацията си тук казахте, че този закон решава проблеми на протестиращите майки. Както и да е. (Има стенограма.)

Освен това, извинявайте, ще се наложи да ви помоля – то е по-редно Вие мен да молите, макар че вие сте домакин, да се сдържате и да не ме прекъсвате. (Мая Манолова: За какво да ви помоля?) Аз да ви помоля. Нали става? (Добре.) Мерси. По принцип политически спорове и аз мога да водя. Малко съм се занимавал с политика. Знам, че е трудно да се удържате, но е добре да се опитате.

Започвам по същество по текстовете и после пак мога да продължа с

малко принципни бележки.

В този закон в чл. 3 само за да се отграничи личната помощ и да не се нарече социална услуга, за да не бъде присъединена към Закона за социалните услуги, тя е определена като механизъм. Тя не е никакъв механизъм, освен, ако нямате предвид, че е бомба с часовников механизъм.

С същия този чл. 3, като го съотнесете с чл. 4, където са принципите на закона и към § 1 от Допълнителните разпоредби е дефинирано прословутото понятие „независим живот”.

Ако прилагаме този закон стриктно, ако администрацията впоследствие след евентуалното му приемане прилага този закон стриктно, излиза, че децата, които аз поне съм виждал по телевизията (понеже някои са буквалисти - съм чул техните истории по телевизията) ще изпаднат от този закон, защото те не са в състояние да водят независим живот.

Вярно е, че в чл. 14, ал. 2 е предвидено, че действията по закона на малолетни, пълно запрети, непълнолетни и частично запрети се извършват от съответните техни законови представители. Само че това тълкуване се отнася и даже би следвало да се отнася до правните действия по действията по процедурата по прилагането на този закон. Тези представители, т.е. родителите, не могат да кажа, че водят независим живот от името на децата си. И ако стане така, че всъщност се опитвате да решите по този начин проблема на родителите, ако смесвате с независимия живот и излезе ,че децата им не могат да водят независим живот и не попадат в обхвата, ще стане същото, което сега става с прословутите 930 лв. След една година родителите ще кажат, че този закон е Франкенщайн, примерно.

И друго нещо. Г-жа Мариета Димитрова е права за бюрокрацията. Аз съм напълно. От една страна се твърди, че човекът с увреждане сам управлява, контролира, решава, предлага, възлага. От друга страна е предвидено, първо, че при кандидатстването или аз си правя самооценка на потребностите, или ме анкетираат, за да ми направят оценка на потребностите, ако аз не мога. Честно казано не знам какво значи това да не мога, тъй като едва ли има някой човек, който да се откаже от самооценката и да се остави на служителите да го оценяват.

После се предвижда една комисия, която не е точно ясно какво прави. Имам попълнена самооценка. На заседанието на комисията не е казано какво се случва и е казано после, че тя на база на тази самооценка и на проведеното заседание след 7 дена взима решение.

От друга страна се иска още при кандидатстването аз да представя в социалната си оценка по сегашния ЗХУ, която е, (законът се препраща към неприетия), но да приемем, че е към сегашния – иска се да представи социална оценка, в която да казва, че имам нужда от лична помощ.

Ако прилагането на този закон се осъществява от АСП и неговите

регионални структури питам защо е нужно едни и същи служители първо да кажат, че аз имам нужда от лична помощ, защото те ще са абсолютно едни и същи, и после да ми оценят конкретно часовете. Това защо да не стане в една процедура? Иначе другото е абсолютно излишно.

Аз между другото мога да предложа на г-жа Манолова, но жалко, че е много разпознаваема. Аз мога да поискам да ми направят нова индивидуална социална оценка и да я заведа – да присъстваме двамата, за да види как се прави тази социална оценка.

Мая Манолова:

Благодаря. Ще се възползвам, защото ми липсва малко практическо знание.

Хари Хараламбов:

Категорично ви липсва. Не го казвам с лошо. И аз сега няма да ви кажа как се прави, за да не ви подвеждам, само че аз съм присъствал. Аз съм един от малкото, които съм поискал лично явяване, когато се прави социална оценка и съм присъствал. Казах, че няма да казвам, но по-голям смях от това не бях срещал.

Около доставчиците има известни проблеми според мен.

Първо, добре е, че отпаднаха всички тези неща за НПО-та, за финансирането и т.н. Но се чудя защо и на кому е нужна тази „пощенска кутия”.

Доставчикът аз го избирам. Добре. Има един текст, който казва, че доставчикът може да ми откаже, но този отказ подлежи на обжалване. Това е гражданско правоотношение. Не виждам как директорът на АСП, ако АСП е органът, ще принуди някой доставчик при положение, че по някакви причини не иска да ми достави услуга, да ми я достави. Аз не виждам и защо някой трябва да ми я доставя. Според мен има много полесно решение и не знам дали ни е срам да си го кажем. Аз не знам защо се вписва. Отдавна не съм бил толкова съгласен с Митко и с Ваня, само че по сегашния закон, както е написан, това, което те предлагат не може да се случи. Аз не мога да си наема един човек да ме вози, един да ми готви, и един, примерно, да ми чете в университета или в библиотеката, защото това е свързано с една процедура. Той подава заявления, документи, свидетелство за съдимост и аз ако му кажа на някой определиха ми 4 часа на ден, искаш ли в един от тези 4 часа да ми четеш, обаче трябва да си подготвиш еди-какви си документи. Практическият опит показва, тъй като и без това няма много външни асистенти, те казват: Като ще чета за 1 час на ден, ако имаш някакви пари, дай ми ги, но ако може с тези документи да не се занимавам. И всъщност аз не мога да наема няколко човека чисто обективно. И се получава така, че човек е принуден, а между другото, понеже този закон е апробиран чрез Наредбата за асистент за независим живот в Столична община (Използвали сме я.) То си личи. Само че беше

хубаво дави кажат и практически как стават нещата в Наредбата за независим живот поне при слепите. Аз не претендирам да говоря за неща, които не познавам, макар че съм почти убеден, че и на други места става.

Човек си наема един асистент, защото той е готов да мине през тази процедура по кандидатстване и да се отчита, след което този асистент по договорка не изработва всичките часове, обаче си взима всичките пари. Те се отчитат. Дава ги на слепия, за да може слепият да ги дава на някакви други хора, които не са кандидатствали, обаче са му помагали за нещо друго. Само че това е една привидност. Това няма никакъв смисъл да се случва. А то и от отчитане няма нужда, особено така, както е направено в този закон.

Първо, защото в отношенията между човека с увреждания и асистента никой не може да влезе. Няма начин, по който да разберете дали съм ви излъгал. За съжаление, и практиката в общината го е показала много добре. Почти няма такъв начин.

Второ, в закона се дава възможност и в рамките на годината часове да се прехвърлят. Тогава съвсем няма начин.

Съгласете се, че когато сте ми определили 200 часа и българското право съзнание е такова, че няма как аз да съм изразходил 150 часа и да ви го кажа честно и да ви оставя другите пари. Аз пак ще ги нагодя, че съм изразходил 200 часа, особено като мога да ги прехвърлям, съвсем ще го нагодя.

И последното, което искам да кажа, то не е обвинение към закона, нито към тези, които са го работили. Аз знам, че тази практика се прилага поне тук в България, не твърдя, че познавам опит от други страни. Обаче, абсолютно погрешно е измерването на моята потребност в часове, на потребностите въобще на хората с увреждания в часове. Погрешно е измерването на потребността в часове, защото няма отправна точка. Например, измерващите казват: Хари е сляп и има затруднения да си почисти жилището. Дефицитът ми, обаче, не обуславя часовете. Защото аз не би следвало да ви интересува Хари за колко часа ще си изчисти жилището, а асистентът му за колко часа ще му изчисти жилището. А това вече зависи от конкретния човек, който, когато ми измервате потребността, вие не го знаете кой е. Съответно и аз не го знам.

За това, според мен, трябва да се премине към един много по-опростен механизъм, с който може би ще се съгласят и органите на Министерството на финансите и на Социално подпомагане, без такива излишни процедури, без такива привидности.

Защото между другото в закона има още една друга привидност, която, обаче, е срам да правото. Извинявайте, тя може да е много полезна, обаче е срам за правото. Чрез разпоредбата на чл. 14, ал. 2 и други свързани с нея разпоредби, които няма да цитирам, защото не си донесох

тук компютъра, а този текст тук не мога да го чета, но тази разпоредба дава възможност родителите, например, да се самоизберат за асистенти, да се самодоговорят, да се самоопределят, да се самоотчитат и почти да си самоплащат в смисъл някой друг да им плаща за това, което те сами са отчели, че са свършили. Не че е нещо, обаче това го няма никъде другаде.

И вместо да ги има тия привидности, защо не се пристъпи към такова нещо личната помощ да се дефинира единствено като финансова компенсация за подкрепа на човека. Ако го дефинирате по този начин, по моя начин, ако може така да се каже, даже може да се съглася и на понятието „независим живот”. Личната помощ чисто и просто да бъде една финансова компенсация за подкрепа на човека с увреждане да води пълноценен и относително самостоятелен живот. Да се види колко пари могат да се дадат на колко хора, да се разпределят според индивидуалните потребности месечно и годишно и да няма никакви часове, оценки, отчети, които са абсолютно излишни. И човекът сам да решава. Защото в момента има частни доставчици, които предлагат социална услуга почасова система. В София има. Има фирми за почистване, от които можеш да си наемеш човек за почистване и това е сравнително професионално. Има кухни. Има такива, които готвят. Има хора, които могат да ми четат. Когато аз разполагам с този ресурс, но вече трябва да се прецени тези, които получават парите как ще ги декларират. Но това не мога да кажа, нямам решение, но сигурно ще се намери. Но аз като разполагам с едни пари, това е истинското самоуправление, което се предлага. Като разполагам с тези пари, аз ще мога свободно да преценя на кого, кога и за какво да ги дам. По този закон всъщност го пише, а аз реално не мога да го преценя.

Извинявайте, че отнех много време. Ние сме изготвили едно становище и ще го внесем след това в деловодството и по електронна поща ще го изпратим. То е в този смисъл. Искях тези неща да ги кажа.

Ако Омбудсманът прецени, може и в тази посока да се работи. Ако не, и друга подкрепа бих търсил точно в тази посока. Иначе другото е абсолютно излишно.

Диана Ковачева:

Благодаря Ви, г-н Хараламбов. Заповядайте.

Емил Манов:

Искам да допълня юриста. По мое мнение ще трябва да има осчетоводяване. Това ще рече, че трябва да има касова книга, която да се заверя, където има приходи и разходи, от кого да се заверява, за да могат тези пари действително да си отиват по предназначение. Защото, той каза в изложението си, заключителното, че има фирми. Всички тези фирми имат счетоводители. Това е едното.

Второто. Към г-н Коралски искам да задам следния въпрос. Има ли

регистър на психично болните. Знаете след случая Лясковец, че беше поставен този въпрос. В неговия регистър има ли точни данни.

Валя Пандиева:

Искам да кажа мили хора, че аз много се изтоших, много се уморих. Стана ми много тъжно и обезсърчено от това, което чух от Хари, защото ние с Хари този дебат сме го водили 2004 г. И за съжаление, думите и смисълът са едни и същи. Много ми е тъжно да чуя, че човек като Хари не е разбрал философията на личната помощ.

Първо, на мен никой няма да ми определя 4 часа на ден. Аз затова си мисля, че е важно освен това публично обсъждане, да има и обучение за това какъв е смисълът от личната помощ. Митко каза, но за какво го правим? Какво целим да постигнем с него?

Аз много добре четох оценката на въздействието. Ако чл. 19 на Конвенцията не е осмислен, значи ли че хората, които бяха цитирани от г-н Коралски и от г-н Хараламбов да не влизат в чл. 19, т.е. Конвенцията е дискриминативна и хората, цитирани от Хари за невъзможност за справяне или каквото беше там да взимат решение сами, този чл. 19 не обхваща тях. Тоест, Конвенцията е дискриминативна.

За мен е изключително тъжно, обезсърчително и некоректно да слагаме едни хора в етикети и да определяме ние. Кой сме ние, че да кажем кой колко може и дали може да се справи или не.

Аз въпреки, че изглеждам по този начин, че имам нужда от много помощ във всекидневието си, аз нямам нужда от някой 8 часа да стои до мен. Искам да кажа, че в момента няма обучени специалисти, които да правят адекватна оценка въз основа на личната помощ.

И Хари, тази думичка „механизъм” тебе още 2003 г. те дразнеше. Механизъм, може би по-компетентни хора от мен ще кажат, аз съм психолог, не съм счетоводител или юрист, за да боравя така витиевато с думите. Аз мисля за думите какъв смисъл влагаме в тях и механизъм означава модел, по който предоставяме този инструмент, за да постигнем целта за независим живот за хора с увреждания.

И само за да завърша с това как ние ще злоупотребяваме и ще си крием парите и ще си ги харчим по кръчми, по Халкидики и по други такива приятни места, имах шанса в 2002 г., когато тук изобщо нямаше идея какво е това „лична помощ” да бъда на обучение в Стокхолм в Кооператива за независим живот и ние така изумително, както тук в момента коментираме, е как така ще имаш толкова часове и няма да си ги похарчиш, за да отидеш на почивка. Хората недоумяващо ни погледнаха и скандализирани ни казаха: „Ако аз тези пари ги похарча за кафе, кой ще ме вдигне утре от леглото.” И с това приключвам.

Диана Ковачева:

Благодаря. Г-жа Манолова.

Мая Манолова:

Всъщност аз харесвам идеята на г-н Хараламбов и съм убедена, че в един момент и нашето общество ще стигне до там, че да има доверие и механизъм или услуга (за мен думата няма значение), така че за хората с уврежданията и личната помощ да се предоставя във вид на финансови средства, като това би могло да бъде и през ваучери. Тогава ще се правят и съответните удръжки за данъци за държавата, когато въпросната фирма-доставчик реши да осребри ваучерите, които е получила за конкретни услуги на хората с увреждания. Аз лично нямам нищо против такова решение, но за съжаление в конкретната ситуация това е невъзможно. И според мен, ако 2002 г. сте тръгнали пак стъпка по стъпка, може би към днешна дата щяхме да сме стигнали до това решение, което е безспорно по-добро.

Освен това, аз също разполагам с едно законодателно проучване. Има редица държави, които така са решили нещата - предоставят определени пари през ваучери или средства, които след това се отчитат от лицето с увреждане. Но просто за момента според мен тази кауза няма шанс. А това, което е реалистично да се получи, е лична помощ по начина, по който се предлага от майките и е оформена в проекта. Аз много се надявам, че благодарение на всичко, което се каза наистина ще успеем до петък да подобрим проекта.

От друга страна, си давам сметка, че жените са на улицата, че децата са на улицата, че при тези атмосферни условия, а пък после ще станат прекомерни жеги, те ще стоят на улицата. Така че, според мен, сме длъжни поне аз и моят екип каквото можем да направим, за да съдействаме процесът да стане максимално бързо. За това, аз разговарях и вчера и днес със социалния министър и съм го помолила всички предложения, забележки и корекции, които имат, които те имаха още преди една седмица, да ни ги предоставят. Може първоначално да са в работен вид, а след това нека ги напишат в официално становище, на което държат, но за да можем да ползваме реално всички тези бележки и конкретни предложения във времето до петък на обяд.

Г-жа Ковачева ще обобщи, а може би ще прочете и становището на г-жа Адриана Стоименова, която го е изпратила до Форума.

Диана Ковачева:

Ако няма други изказвания във връзка с препоръки по проекта на Закона за личната помощ, бих искала да ви прочета едно обръщение до г-жа Манолова от името г-жа Адриана Стоименова. Тя е изброила и други организации, но всъщност има само нейния подпис под това становище. Тя е поискала то да бъде публично огласено, така че, ако не възразявате, аз ще ви го прочета.

„До Мая Манолова,
Омбудсман на Република България
С копие: До Министъра на труда и социалната
политика
Медии

Уважаема г-жо Манолова,

Национално представителните организации на и за хора с увреждания считаме, че общественият дебат по проекта на Закон за личната помощ вече се състоя в пълен обем. На заседанието на 19 юни 2018 г. на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, позиции по цитирания документ изразихте Вие и майките с деца с увреждания, които представлявате, както и Министерството на финансите, Агенцията за хората с увреждания, президентите на Конфедерацията на независимите синдикати и КТ „Подкрепа”, национално представителни организации на работодатели, национално представителни организации на и за хора с увреждания и родителите на деца с трайни увреждания, членуващи в нашите сдружения.

Налага се да припомним, че след проведения дебат Националният съвет за интеграция на хора с увреждания с голямо мнозинство взе решение проектът на Закон за личната помощ да бъде представен на работната група, изработваща Закона за социалните услуги с цел разписване на тази социална услуга в общата рамка на институционалната подкрепа, която ще оказва в бъдеще държавата на хората с увреждания.

Национално представителните организации на и за хората с увреждания потвърждаваме нашата позиция, че социалната услуга „лична помощ” трябва да бъде елемент от общата правна рамка на страната в тази област с оглед координация на подкрепящите политики и ефективно разпределение на ограничения публичен финансов ресурс в тази сфера.

Ние декларираме, че сме готови да участваме в дебата за приемане на Концепция за социалните услуги и на бъдещия проект на Закон за социалните услуги с цел максимално охраняване на правата и интересите на хората с увреждане и прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания в пълният ѝ обем и съобразно нашата правна система и практика.

Ние считаме, че опитите да продължи обществения натиск и изкуствено създадено и поддържано напрежение сред отделните групи на хората с увреждания е контра продуктивен и не съдейства за постигане на консенсус по темата.

Желаем това наше становище да бъде публично огласено на работната среща на 27 юли 2018 г. (сигурно се има предвид юни).

Национално представителни организации на и за хора с увреждания:”

И отдолу има един подпис на г-жа Адриана Стоименова- Стефанова, изпълнителен директор на Центъра за психологически изследвания и заместник-председател на Национален съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерския съвет.

Запознахме ви с нейната позиция, а може би можеше и лично да дойде да я сподели, но така е преценила. Огласена е публично така, както тя пожела.

Мисля, че достатъчно мнения се чува. Почти всички присъстващи на практика се изказаха днес. Достатъчно време си дадохме, за да чуем вашите становища, да си преговорим и концепцията и подхода, и необходимостта от индивидуален подход при оценка. Аз смятам, че се чува много смислени предложения и всъщност идеята на г-жа Манолова и на целия ѝ екип е тези предложения да бъдат инкорпорирани в предложението до Народното събрание.

Самият проект на закон ще бъде доработен активно от нашия екип. Разбира се, всичко това, което не беше изговорено днес, бихте могли да изпратите в спешен порядък в следващия ден и половина до нас, за да можем да го вземем предвид.

Мисля, че с предложенията, които бяха направени днес всъщност може да бъде доусъвършенстван текстът на закона, така че наистина да отразява виждането на хората с увреждания – на тези, които наистина имат нужда от този закон. Абсолютно се ангажираме с това да ги отразим. Всички писмени становища, които стигнат до нас, също ще бъдат приложени. И на практика след петък дебатът ще се пренесе в Народното събрание, където ние ще продължим да участваме.

Г-жа Манолова за няколко думи финално. Заповядайте.

Мая Манолова:

Искам да благодаря на всички – на всички, които останаха до края и на всички, които се включиха в дискусиата ни. За мен лично тя беше безценна. Прави са тези, които казват, че не съм абсолютно в детайли наясно с практиките по прилагането на политиките за хората с увреждания. Със сигурност има още какво да видим, с какво да се запознаем и с още проблеми, с които да се сблъскаме.

Благодаря, ще се възползвам от всяка възможност, която ми предложите да видя на място и в реално време в реална ситуация как функционира системата.

Благодаря също така и за абсолютно всички направени предложения, включително и за отправените критики, дори и за тези, които са против приемането на отделен закон, които бяха достатъчно конструктивни. Визирам и г-н Коралски и г-н Хари Хараламбов, благодаря ви. Макар в някои части да не съм съгласна с вас, предложенията, които направихте наистина са важни, оценявам ги и те ще бъдат включени в проекта. Може

би наистина би следвало да говорим по-спокойно, по-обрано, по-коректно, но признавам си, че когато става дума за такава тема аз, освен майка, вече съм и баба и просто аз не мога да говоря спокойно. Може би не е професионално, може би не е точно.

Ще се опитаме добрите намерения, които имаме аз и моя екип да ги реализираме по най-добрия възможен начин, така че наистина да отворим врати пред хората с вреждания, а не към добрите цели, които си поставяме, да подходим по начин, който да ги изкриви.

Много ви благодаря.

Също така, тези от вас, които искат да видят закона в коригирания му вариант, и отново ако има някакви други пропуски да ги отразят, оставете e-mail –и, и ние ще го изпратим на всеки етап на нашата работа. Може би днес в края на деня ще сме готови с първи корекции. Утре до края на деня сме привлекли още експерти в писането на закони, които ще помогнат от 4:00 часа след обяд. Тоест, приемаме предложения и корекции до петък 11:00 часа.

Дина Ковачева:

С това слагаме край на дискусиата, но не и на дебата по темата. Очакваме вашето съдействие в следващите няколко дни.

Благодаря ви за участието.

Мая Манолова:

И още веднъж благодаря на г-н Коралски, който дойде тук и на тези, които критикуват закона, и на г-н Хараламбов, които дойдоха да ни го кажат лично. Оценяваме го. Ще вземем предвид всичко, което казахте.

Модератор:

Доц. д-р Диана Ковачева

Стенограф: Д. Христова